Ազգ
Azg
armenian daily

Փետրուար 3
Չորեքշաբթի
1993

օրաթերթ
Գ տարի, թիվ 18 (270)
գինը՝ 3ռ.
դասիչ 69149

Երեւան 375010
Հանրապետության 47

հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Փարիզ-Երեւան

Ֆրանսուա Միտերանը նամակ է հղել Հայաստանի նախագահին

Ինչպես հաղորդեցին Հայաստանի նախագահի մամուլի ծառայությունից, երեկ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը ընդունեց Հայաստանում Ֆրանսիայի Հանրապետության արտակարգ եւ լիազոր դեսպան տիկ. Ֆրանս դը Արթինգին: Դեսպանը Հայաստանի նախագահին հանձնեց Ֆրանսուա Միտերանի նամակը, ուր մասնավորապես ասված է, թե Ֆրանսիան համապատասխան դիվանագիտական աշխատանք է տանում Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի հետ, որպեսզի նրանց տարածքով Հայաստան հասցվի մարդասիրական օգնություն: Ֆրանսիայի դեսպանը Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին ներկայացրեց նաեւ Հայաստանի եւ Ֆրանսիայի միջեւ միջպետական պայմանագրի նախագիծը, որը նախատեսվում է ստորագրել այս տարվա փետրվար ամսին: Առայժմ նախագահի մամուլի ծառայությունը դժվարանում է նշել պայմանագրի ստորագրման վայրը: ■

Ճակատ

Ղարաբաղում եւ սահմաններում հանգիստ

Ինչպես հայտնում են Հայաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայությունից, երեկ եւ նախորդ գիշեր Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում ոչ մի լուրջ միջադեպ չի արձանագրվել: «Նոյյան տապան» գործակալությունը տեղեկացնում է, թե փետրվարի 1-ին, ժամը 17-ին ադրբեջանական կազմավորումները փորձել են գրոհել Նոյեմբերյանի շրջանի Բերդավան գյուղի ուղղությամբ, բայց ուժգին հակահարված ստանալով նահանջել են:

ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերի շտաբից հայտնում են, թե իրադրությունը հանգիստ է եղել նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում, որտեղ արձանագրվել են միայն կարճատեւ փոխհրաձգություններ: Գորիս-Լաչին-Ստեփանակերտ ճանապարհը գործում է անխափան: ■

Ադրբեջանցիները կորցրել են 500 մարդ

Չորրորդ օրն է, ինչ Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատի ամբողջ գծի երկայնքով անդորր է տիրում, հաղորդում են ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերի շտաբից: Ինքնապաշտպանության ուժերի հրամանատարությունը հակամարտության գոտում ռազմական ակտիվ գործողությունների ժամանակավոր ընդհատումը կապում է նախ եւ առաջ Ղարաբաղում սկսված սաստիկ ցրտերի եւ առատ ձյան հետ: ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերի շտաբի տվյալների համաձայն, վերջին 2-3 շաբաթվա մարտական գործողությունների ընթացքում հակառակորդը կորցրել է 7 ինքնաթիռ, ռազմական այլ տեխնիկա, սպանվել են մոտ 500 զինվոր: Ղարաբաղյան կողմի կենդանի ուժի կորուստները մոտավորապես 20-30 անգամ պակաս են: ■

Թմրադեղեր

Ադրբեջանից Վրաստան է առաքվում ափիոն

Թբիլիսիի ներքգործնախարարության թմրամոլության դեմ պայքարի բաժնի գործողության ընթացքում առգրավվել է 100 փաթեթ ափիոն՝ 250 հազար ռուբլի արժողությամբ: Ձերբակալվել են այդ թմրադեղի մի խումբ տարածողներ, այդ թվում երկու երեխայի մայր, 36-ամյա Գյուլնազի Գուլիևաեւիչը, որը ափիոն էր բերում Ադրբեջանից, վերավաճառ, «Թեմա» կոոպերատիվի աշխատակցուհի Լալի Բենիաշվիլին եւ անմիջական իրացնողը՝ Բենիաշվիլու փեսա Շալոն Ալուլովին: ■

ՀՀ

ՆԱԽԱԳԱՀԸ ՊԱՀԱՆՋԵՑ ՉՈՐՐՈՐԴ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԵՎ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ

Նախարարների նոր կաբինետը 75 տոկոսով կպահպանի նախկին կազմը

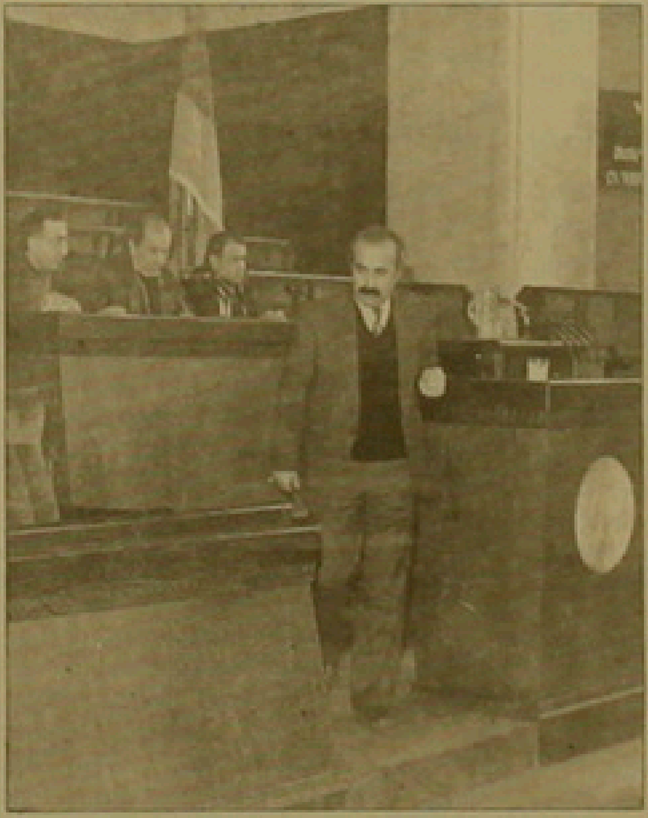

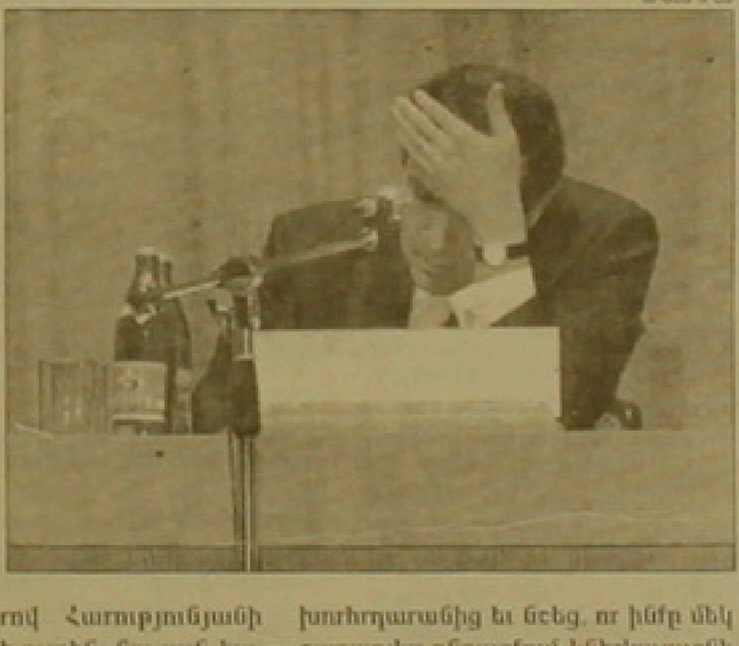

Երեկ Հայաստանի խորհրդարանի արտահերթ նիստն իր արդյունքներով զարմացրեց բոլոր պատգամավորների սպասելիքները: Նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը պահանջեց վարչապետի հրաժարականը: Անդրադառնալով նախորդ օրը վարչապետ Խոսրով Հարությունյանի ելույթին, նա այն համարեց «արտառոց դեպք, որը չունի նմանը համաշխարհային պատմության մեջ»: Նախագահը նշեց, թե «տեղի է ունեցել էթիկետի կոպիտ խախտում» եւ որպես այդպիսին համարեց վարչապետի այն հայտարարությունը, թե ինքը դեմ է ծրագրին, բայց խորհրդարանին կոչ է անում քվեարկել: Նախագահը կառավարության անունից ներողություն խնդրեց խորհրդարանից եւ նշեց, որ ինքը մեկ շաբաթվա ընթացքում կներկայացնի նոր վարչապետին եւ նոր կառավարության կազմը: Իսկ մինչ այդ Գերագույն խորհրդին խնդրեց, որ գոնե մեկ ամսով հաստատվի հանրապետության բյուջեն:

Իր հերթին վարչապետ Խոսրով Հարությունյանը նշեց, որ անվստահության խնդրի նիստում ինքն ընդունել է նախագահի պահանջը եւ այժմ բոլորին պետք է մտահոգի ստեղծված իրավիճակից դուրս գալու «կոնստրուկտիվ ելքը»: Տես էջ 2

Նախագահը շնորհակալություն է հայտնում վարչապետին

Ինչպես մեր թղթակցին հայտնեց Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լրատվական ծառայության ղեկավար Վլադիմիր Մանոյանը, երեկ ուշ երեկոյան տեղի ունեցավ կառավարության նիստ, որը վարում էր հանրապետության նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը: Նախագահը մեկնաբանելով վարչապետի հրաժարականը, նշեց, որ հրաժարականի հիմքում ոչ մի քաղաքական շարժառիթ չկա, սակայն տեղի է ունեցել թյուրիմացություն, որն անհանդուրժելի էր: Նախագահը բարձր գնահատեց Խ. Հարությունյանի վեցամսյա գործունեությունը, ասելով, որ հանրապետության համար ծանրագույն իրավիճակում նա կատարեց իր հիմնական խնդիրը՝ հանրապետության կենսական նվազագույն ապահովումը եւ շնորհակալություն հայտնեց այդ աշխատանքի համար: Այնուհետեւ նշելով, որ մինչեւ կաբինետի ձեւավորումը կառավարությունը կգլխավորի փոխվարչապետ Հրանտ Բագրատյանը, նախագահը անդրադարձավ հանրապետության առջեւ ծառացած հրատապ խնդիրների լուծմանը, ասելով, թե լուրջ քայլեր են ձեռնարկվում վառելիքաէներգետիկ իրավիճակի բարելավման ուղղությամբ, որոնք շուտով կտան իրենց արդյունքները: Նախագահը շեշտեց հանրապետության արդյունաբերության աշխատանքի վերականգնման անհրաժեշտությունը: Նա կարեւորեց օրերս ստեղծված հանրապետական շտաբի աշխատանքները, մասնավորապես վառելիքի եւ հացահատիկի մատակարարման ասպարեզում, ինչպես նաեւ նշեց գարնանը գյուղերում տնտեսական աշխատանքների նախապատրաստման համալիր ծրագրի մշակման անհետաձգելիությունը: ■

Հս. Կովկաս

«Սպիտակ»ը ստացեց օգնության

Ինչպես արդեն հաղորդվել է, Հյուսիսային Օսիայում անցած շաբաթ Նար գյուղի մերձակայքում ձնահյուսը իր տակ է թաղել ավտոբուսը, որն իբր գալիս էր Հայաստան: Իրականում դա հայկական ավտոբուս չի եղել, այլ 150 ավտոմեքենայից բաղկացած ավտոշարասյան մեջ եղել են 17 հայկական ավտոմեքենաներ: Ինչպես հայտնեցին ՀՀ կառավարությունից, արտակարգ իրավիճակների պետական վարչության նախաձեռնությամբ փետրվարի 1-ին «Սպիտակ» փրկարարական ջոկատի հետախուզական խումբը, իսկ երեկ, փետրվարի 2-ին [illegible] խումբը մեկնեցին աղետի վայր: Կովկասյան շրջանում լավագույնս հանդերձավորված եւ մասնագիտական փորձ ունեցող «Սպիտակ» ջոկատը կզբաղվի ոչ միայն հայկական, այլեւ ձնահյուսի տակ մնացած վրացական մեքենաների փրկարար աշխատանքներին: ■

Լրահոս

Ձնահյուսերի վտանգ Հյուսիսային Օսիայում

Արտակարգ իրավիճակի ետեւում բուժօգնության կենտրոնի տվյալների համաձայն, Հյուսիսային Օսիայում ձնահյուսերի տակ է մնացել 20 մարդ: Գլխավոր բժշկի տեղակալ Ս. Ֆրոլովան «ԻՖ»-ին երեքշաբթի օրը հայտնեց, որ ստեղծված է բժիշկների հերթապահ բրիգադ, որը ձնահյուսերի անկման դեպքում կաշխատի տարերային աղետի գոտում: Հանրապետության հիդրոօդերեւութաբանական կենտրոնի տվյալների համաձայն, ձնահյուսերի անկման վտանգը պահպանվում է: Լեռնափրկարարները սպասում են օդային ուղղաթիռների, որոնք գնդակոծելու են վտանգավոր տեղամասերը: Դրանից հետո մարդկանց որոնումները կշարունակվեն:

Ռուս-ինգուշական բանակցություններ

Կիսլովոդսկում երեքշաբթի օրը սկսվել է ռուսական եւ ինգուշական պատվիրակությունների բանակցությունների երկրորդ փուլը: Մեկ շաբաթ առաջ այնտեղ կայացած առաջին փուլն ավարտվեց մտադրությունների մասին արձանագրության ստորագրմամբ, որտեղ սահմանված է հաջորդ բանակցությունների փոխհամաձայնեցված օրակարգը: Դրա մեջ են անհետ կորածների եւ պատանդների որոնման ակտիվացման, ապօրինի զինված կազմավորումների զինաթափման ու կազմացրման, Հյուսիսային Օսիայի խաղաղամերձ շրջանում անցյալ տարվա հոկտեմբեր-նոյեմբերի հակամարտությունից տուժած իրավական եւ ֆիզիկական անձանց վնասի փոխհատուցման հարցերը: Լավատեղյակ աղբյուրներից «ԻՖ»-ին հայտնի է դարձել, որ ինգուշական պատվիրակությունը պատրաստել է պաշտոնական հայտարարություն, որով ընդգծվում է հիմնական հարցի՝ Հյուսիսային Օսիայի եւ Ինգուշիայի հարաբերությունների կարգավորման անհրաժեշտությունը:

Նշում են Ստալինգրադի հաղթանակի 50-ամյակը

Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովը երեքշաբթի օրը Վոլգոգրադ է մեկնել մասնակցելու Ստալինգրադի ճակատամարտի 50-ամյակին նվիրված հանդիսություններին: Նա կմասնակցի նաեւ հանրահավաքին, ինչպես նաեւ ավիացիոն տեխնիկայի ստուգատեսին: Լրագրողներին տված հարցազրույցում Պ. Գրաչովը փետրվարի 3-5-ը Ուզբեկստան եւ Տաջիկստան կատարելիք իր ուղեւորության հիմնական նպատակն է համարել Տաջիկստանում տեղաբաշխված ռուսական 201-րդ դիվիզիայի ճակատագիրը: Նախարարն այն ենթադրությունն է արել, որ դիվիզիան կարող է դառնալ Տաջիկստանում կազմավորվող զինված ուժերի հիմքը:

Աբխազիայում համեմատաբար հանգիստ

Անցած մեկ օրում Աբխազիայի իրադրությունը եղել է համեմատաբար հանգիստ: Ինչպես «ԻՖ»-ին հայտնեցին Վրաստանի պաշտպանության նախարարության մամուլի կենտրոնում, փոխհրաձգություններ են տեղի ունեցել Գումիստա գետի մոտ, Շրոմա գյուղի շրջակայքում: Այստեղ աբխազական կողմն օգտագործել է ականանետներ եւ զրահամեքենաներ: Փոխհրաձգության ընթացքում վիրավորվել է վրացի երկու զինծառայող: ■

[illegible]-Բաքու

ՊԱՏԱՆԴՆԵՐԻ ԱԶԳԱԿԱՆՆԵՐԸ ՎՃՌԱԿԱՆ ԵՆ

Շեւարդնաձեն էլչիբեյի հետ կքննարկի՞ ար[illegible] հայ խաղաղ Վրաստանի այս պատանդ[illegible]ֆացիների հարցը, որոնց զգալիներից իջեցրել են Ադրբեջանի տարածքում: Այս հարցի պատասխանը կտա Շեւարդնաձեի փետրվարի 3-ին Բաքվում սկսվող այցը: Ինչպես հաղորդում է «Սնարֆ»-ի թղթակիցը, մարդու իրավունքների հանձնաժողովի նախագահ Գիգա Լորդքիփանիձեն Շեւարդնաձեին [illegible] է Բաքվի բանակցություններում [illegible] ճակատագրի հոգ տանել իր խաղաղ[illegible] մասին: Ըստ գործակալության տվյալների, միայն անցյալ տարվա 10 ամսում ադրբեջանական կազմավորումները պատանդ են վերցրել շուրջ 60 վրացահայերի: Նրանց պահում են Բաքու, Գյանջա եւ Աղստաֆա քաղաքներում: Եթե այս անգամ էլ հարցը դրականորեն չլուծվի, ապա պատանդների [illegible]ազգականներն ու [illegible] համա[illegible] Վրաստանում նման միջոցների կդիմեն [illegible] բնակվող ադրբեջանցիների նկատմամբ: ■

digitised by A.R.A.R.@

Ճգնաժամ

ԹԱՆԿԱՑՈՒՄՆԵՐ. Ի՞ՆՉ, ԻՆՉՔԱՆՈ՞Վ

Դաշնակցային Ռուսաստանում եւ ԱՊՀ անդամ մյուս պետություններում վառելիքաէներգետիկ ռեսուրսների գների բարձրացման առնչությամբ արտադրության վնասաբերության կանխման, ինչպես նաեւ Հայաստանում շուկայական հարաբերությունների հետագա զարգացման նպատակով կառավարության որոշմամբ 1993 թ. փետրվարի 1-ից սահմանվել են պետական կարգավորման նոր գներ եւ սակագներ բնակչության իրացվող հիմնական ապրանքների (ծառայությունների) եւ արտադրատեխնիկական նշանակության ապրանքների, ծառայությունների, աշխատանքների համար:

Փետրվարի 1-ից հացը բնակչությանը իրացվում է 1 կգ 45 ռուբլի միջին գնով: Կոմունալ կենցաղային կարիքների համար բնակչությանը տրվող էլեկտրաէներգիան թանկացել է 7,5 անգամ, բնական գազը 10 անգամ, բնակվարձը (ներառյալ հանրակացարաններում բնակվելու համար)՝ 5, խմելու ջուրը 6, կոյուղին 2, բնակելի շենքերի ջեռուցումը եւ տաք ջրամատակարարումը 2,5, կենցաղային աղբի տեղափոխումը 5 անգամ: Մարդատար գնացքներով ուղեւորների եւ բեռների փոխադրումները թանկացել են 3,5, միջքաղաքային գնացքներով ուղեւորափոխադրումը 2, քաղաքային եւ տեղական հեռախոսային կապի աբոնենտային վճարը 5, միջքաղաքային հեռախոսային կապը հանրապետության ներսում 4, հանրապետությունից դուրս՝ 7, փոստային կապը 10 անգամ:

Կառավարության այս նոր որոշումը մենք խնդրեցինք մեկնաբանել ՀՀ ԳԽ տնտեսական ինքնուրույնության եւ տնտեսական զարգացման հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Ռուբեն Թորոսյանին:

Պրն. Թորոսյանը հայտարարեց, թե գների ներկա աճն արդեն պայմանավորված էր կառավարության ներկայացրած սոցիալ-տնտեսական ծրագրով: Այդ ծրագրով թելադրվող քաղաքականությունը հստակ չի տալիս, թե ո՞րն է մեր պահանջմունքների զամբյուղը: Ընդ որում, ԱՊՀ երկրներում Հայաստանը միակն է, որ չունի տվյալներ, թե ինչպես է անելու «ադրելու» զամբյուղը:

«Էկոնոմիկայի նախարարության հաշվարկներով նվազագույն զամբյուղը տարվա սկզբին կազմում է 7000 ռուբլի, իսկ տարվա վերջին կհասնի 20-23 հազարի: Այս թվերն իհարկե չեն նշվում ծրագրում: Բացի այդ, ծրագրում նշված է, թե ինդեքսացիան պետք է լինի, գները պետք է աճեն 650 տոկոսով, իսկ դրամական եկամուտը 4 անգամ:

Այսինքն, ի սկզբանե տրված է, որ տարբերությունը լինելու է հսկայական, մինչդեռ պետք է տրվեր գոնե նվազագույն պահանջմունքների 70 տոկոսը:

Այդ կարծիքին են նաեւ փորձագետները: Փաստորեն 8 անգամ գների աճը գերազանցում է դրամական եկամուտներին: Այդ պատճառով էլ ես առաջարկում եմ, որ պետք է ելնել ոչ թե կառավարության հնարավորություններից, այլ նվազագույն պահանջներից», ասաց պրն. Թորոսյանը:

Ա. Հ.

S. O. S.

Մարդասիրական օգնությունը ստացվում է եւ բաշխվում

Ինչպես հայտնի է, հանրապետություն ուղարկվող մարդասիրական օգնության բաշխման եւ համակարգման նպատակով պետնախարար Գեւորգ Վարդանյանի գլխավորությամբ ստեղծվել է կառավարական հանձնաժողով: Մեր թղթակցի հետ ունեցած զրույցում կառավարության մարդասիրական օգնության բաժնի վարիչ Արտաշես Ալեքսանյանը նշեց, որ արդեն իսկ մանկահասակ երեխաներին, մինչեւ 7-րդ դասարանցի աշակերտներին ու հաշմանդամներին է բաժանվել նոյեմբեր ամսին Ֆրանսիայից ու Դանիայից ստացված 3000 տոննա կաթի փոշուց 2000-ը: Այն տրվել է եւ Արցախին ու սահմանամերձ գոտուն, եւ մայրաքաղաքին: Այժմ, հանձնաժողովի որոշմամբ, նորից ստացվող կաթի փոշին կհատկացվի 1-2 տարեկան երեխաներին (2-ական կիլոգրամ), 2-4 տարեկաններին 1-ական կիլոգրամ:

Այսպիսով, ըստ նախնական հաշվարկների, կաթի փոշի կստանան մոտ 320 հազար երեխաներ:

Ստացվել է նաեւ 7 ինքնաթիռ 167 տոննա ընդհանուր կշռով մանկական սնունդ, որը նախատեսված է մինչեւ 1 տարեկան երեխաների համար:

Բացի այդ, կառավարական հանձնաժողովը որոշում է ընդունել 2 տոննա հալած յուղ հատկացնել արծվաշենցի փախստականներին, որոնք այժմ ապրում են Կրասնոսելսկում: Իսկ Ֆրանսիայի Կարմիր խաչից Հայաստանի Կարմիր խաչին ուղարկված 38 տոննա մանկական սնունդն արդեն հանձնվել է առողջապահության նախարարությանը՝ վերջինիս միջոցով բաժանելու համար:

Պրն. Ալեքսանյանը նաեւ հայտնեց, որ փետրվարի 5-ին սպասվում է Գերմանիայի ավետարանական եկեղեցու կողմից ս. Էջմիածնի եկեղեցուն ուղարկվող մեկ ինքնաթիռ հագուստ, որը նախատեսվում է տրամադրել փախստականների հարցերով պետական վարչությանը:

Ա. Հ.

Անցած օրվա ընթացքում պահեստային գազատարով Հայաստան է առաքվել միայն 2.8 միլիոն խորանարդ մետր գազ: Այդ քանակությունը կազմում է հանրապետության պահանջների 15 տոկոսը եւ պահեստային գազամուղի հզորության մոտ 40 տոկոսը: Ինչպես «Սնարք»-ի թղթակցին հաղորդեց կառավարության մամուլի ծառայության ղեկավար Վլադիմիր Սանոյանը, երկնագույն վառելիքի չստացված մասն առայժմ պես մնում է Վրաստանում, որի իշխանություններն արդեն պարզաբանումներ են տալիս գազի պակասի վերաբերյալ: Իսկ հիմնական գազատարը նախատեսվում է վերականգնել փետրվարի կեսերին:

Ռուսական սահմանապահ ջոկատը դուրս բերվեց

Ռուսաստանի սահմանապահ զորքերի լրատվական կենտրոնից «Ի՞Տ»-ին հայտնել են, որ Լենքորանի սահմանապահ ջոկատի շարժակազմը հունվարի 31-ին բարեհաջող հասել է Մախաչկալա: Ջոկատի հրամանատարությունը համաձայնության է եկել Ադրբեջանի իշխանությունների հետ, որոնք առաջ պնդում էին թողնել ամբողջ տեխնիկան ու զենքը: Մախաչկալա են հասցվել 12 զրահամեքենա, 13 ավտոմեքենա, 13 վագոն անձնակազմով եւ 23 բեռնատար վագոններ ունեցվածքով: Սակայն սահմանապահներին դեռ դժվարություններ են սպասում, եթե Գրոզնիի իշխանությունները չթույլատրեն նրանց անցնել Չեչնիայի տարածքով, նրանք պետք է իրենց ուժերով շրջանցեն այդ հանրապետությունը:

Երկու անգամ մեծ տարածք, քան Ղարաբաղը

Վերջին տարիներին Կասպից ծովի մակարդակը բարձրացել է 2.5 մետրով: Ջրի տակ են մնացել նավահանգստային շինություններ, բնակավայրեր, բերրի հողեր: Բնապահպանական աղետի վնասները անհաշվելի են: Այդ մասին մամուլի ասուլիսում հայտնել է Ռուսաստանի շրջակա միջավայրի պահպանության եւ բնական ռեսուրսների նախարար Վիկտոր Դանիլով-Դանիելյանը: Նա նշել է, որ բնությունը երբեմն կարող է անխնա լինել մարդկանց նկատմամբ: Փորձագետների կարծիքով, Կասպից ծովի մակարդակի բարձրացումը կշարունակվի մինչեւ 2005 թ.: Սեյսմոլոգները կարծում են, որ այն կարող է դադարել, եթե այդ հատվածում մեծ թվով երկրաշարժեր լինեն, որոնք, նրանց կարծիքով, հավանական են:

Ադրբեջանը պահանջում է մաքսերի կրճատում

Փետրվարի 1-ից Ադրբեջան առաքվող ապրանքների վրա արժեքի 65 տոկոսի չափով սահմանվող նոր մաքսատուրքերը կարող են վնաս հասցնել ռուս-ադրբեջանական տնտեսական կապերի զարգացմանը: Ինչպես նշվում է Ադրբեջանի նախագահի մամուլի ծառայության հայտարարության մեջ, Մոսկվայում կայացած բանակցություններում Ադրբեջանի դեսպան Հիքմեթ Հաջիզադեն ընդգծել է, որ Ադրբեջան առաքվող ռուսական ապրանքների մաքսատուրքերի եւ քվոտաների հարցը պետք է լուծվի ռազմական եւ քաղաքական հարցերի հետ համատեղ:

Գորբաչովն ազատ է արձակված

Բաքվի ռազմական ուսումնարանի կուրսանտ Ալեքսանդր Գորբաչովը, որն ուսումնարանի անցագրային կետի մոտ երբեք ադրբեջանցիների մահվանը մասնակից լինելու համար Ադրբեջանի Գերագույն դատարանի կողմից դատապարտվել էր 10 տարվա ազատազրկման, ազատ է արձակվել: 1991 թ. սկզբին Գորբաչովը երկու համակուրսեցիների հետ պահակություն է անելիս եղել լեյտենանտ Լուկինի հրամանատարությամբ: Նրանք անցագրային կետի վրա կրակ են բացել, որի հետեւանքով երեք ադրբեջանցիներ մահացել են: Ադրբեջանի Գերագույն դատարանը լեյտենանտ Ե. Լուկինին դատապարտել էր մահապատժի, Գորբաչովին 10 տարվա ազատազրկման, որը նա պետք է կրեր Ռուսաստանում:

Հայաստանի եւ Նախիջեւանի ներկայացուցիչների հանդիպումը

Ինչպես պաշտոնական աղբյուրներից հայտնի դարձավ «Սնարք» գործակալությանը, երեկ Երասխավանում նախատեսվում էր Հայաստանի Արարատի եւ Նախիջեւանի Սադարակի շրջանների իշխանությունների ներկայացուցիչների միջեւ հանդիպումը: Հայկական կողմից [illegible] բանակցություններին պետք է մասնակցեր գլխավոր սահմանապահ կոմիսար Գրիգոր Գրիգորյանը: Նախատեսվում էր քննարկել սահմանամերձ շրջանների բնակչության անվտանգության ապահովման հարցերը: ■

ՀՀ

Նախագահը պահանջեց վարչապետի եւ կառավարության հրաժարականը

▸ Սկիզբը էջ 1

Այնուհետեւ կրկին ելույթ ունեցավ նախագահը եւ հրապարակեց իր հրամանագիրը, որով Խ. Հարությունյանը ազատվում էր վարչապետի պաշտոնից, ընդունվում էր կառավարության հրաժարականը: Բացի այդ, կառավարության ներկա կազմին հանձնարարվեց շարունակել իր աշխատանքները մինչեւ նոր կառավարության կազմավորումը եւ վարչապետի ժամանակավոր պարտականությունները դրվեցին Հրանտ Բագրատյանի վրա: Նախագահը նաեւ խնդրեց խորհրդարանից կառավարությանը վերադարձնել սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագիրը:

Փաստորեն, հակառակ այն բանի, որ նախագահը դեռ հունվարին հայտարարեց կառավարելի շուկայի անցնելու մասին եւ որը պաշտպանեց նաեւ վարչապետ Խոսրով Հարությունյանը, այժմ կտրուկ անցում կատարվեց Հրանտ Բագրատյանի դիրքորոշմանը, որը «շոկային թերապիա»-ի կողմնակից է: Ըստ երեւույթին, այդ հակասությունն էլ հիմնական պատճառը դարձավ, որպեսզի պատգամավորական խմբակցությունների ներկայացուցիչները ընդդեմ չլինեն նախագահի որոշմանը:

ԱԺՄ-ից Դավիթ Վարդանյանն այն համարեց աղարտային խաղ, ՀՅԴ-ից Գագիկ Հովհաննիսյանը նշեց, թե կառավարությունների փոփոխությունը ոչինչ չի տա, եւ նախագահը իր լիազորությունների մի մասը պետք է հանձնի խորհրդարանին: ՀՀԸ ներկայացուցիչները ընդդիմության քննադատությանը տվեցին իրենց գնահատականը, ամեն կերպ արդարացնելով իրենց այն ծեծված փաստով, թե ՀՀԸ-ն երբեւէ չի ունեցել իր կառավարությունը: Իսկ ՀՌԱԿ-ից Սամվել Սահակյանը պահանջեց նշել, թե որ ուղիով է ընթանալու տնտեսության զարգացումը:

Այնուհետեւ պատգամավորական խմբակցությունների անունից ներկայացվեց մի որոշման նախագիծ ՀՀ 1993 թվականի սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրի եւ բյուջեի նախագծերի վերաբերյալ: Այդ որոշմամբ նախատեսվում էր 1993 թվականի փետրվարին շարունակել 1993 թվականի պետական բյուջեի կատարումը եւ հանձնարարվում էր ՀՀ Գերագույն խորհրդի իրավական հարցերի մշտական հանձնաժողովին բոլոր առաջարկությունների հիման վրա [illegible] կետում ԳԽ-ին ներկայացնել «ՀՀ ԳԽ-ի մասին» եւ «ՀՀ նախագահի մասին», օրենքներում փոփոխություններ մտցնելու, ինչպես նաեւ «ՀՀ կառավարության մասին օրենքի» նախագծեր ներկայացնել:

Եւ մինչ շարունակվում էր նախագծի քննարկումը, մեզ հաջողվեց զրուցել հանրապետության նախագահի հետ: Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հրաժարվեց տալ նոր վարչապետի անունը, բայց նշեց, թե կոալիցիոն նախարարների խորհրդի նախկին կազմի 75 տոկոսը:

Մեր այն հարցին, թե ինչ նոր պաշտոն է առաջարկվել Խ. Հարությունյանին, նա ասաց, թե առայժմ ոչ մի պաշտոն չի առաջարկվել, բայց նրա կարողությունները պետք է անշուշտ օգտագործվեն: Պաշտպանության նախարար Վազգեն Մանուկյանը մեզ հայտնեց, թե կառավարության հրաժարականն անհետեւանք չի անցնի հանրապետության պաշտպանության եւ իր գործունեության վրա, իսկ պատգամավոր Իգոր Մուրադյանը գոհունակությամբ նշեց, թե կատարվել է իր այն կանխատեսումը, թե Խոսրով Հարությունյանի կաբինետը կգոյատեւի մինչեւ ծննդյան կեսը:

Ամենայն հավանականությամբ, անգամ նոր կառավարության ներկայացրած ծրագիրը, որը ոչնչով չի տարբերվի նախկինից, կրկին կհանդիպի խորհրդարանի դիմադրությանը: Դա էլ իրավունք կտա, որպեսզի կառավարությունը շարունակի աշխատել չհաստատված ծրագրով եւ ամսե-ամիս երկարացվող բյուջեով:

ՅԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Վ. Ավոյան. «Տնտեսական ծրագիրն անբավարար էր»

«Կառավարության հրաժարականը արտառոց բան չէ», «Սնարք»-ի թղթակցին հայտարարեց Հայաստանի ԳԽ քարտուղար Վարազդատ Ավոյանը: «Պարզապես ակնհայտորեն դրեւորվեց գործադիր իշխանությունների փլուզումը եւ խորհրդարանը այժմ պետք է խաղա քաղաքական հավասարակշռի դերը իշխանության ճգնաժամը հաղթահարելու համար»: Պրն. Ավոյանի կարծիքով, կառավարության կողմից ներկայացված 1993 թ.-ի տնտեսական ծրագիրն անբավարար էր եւ արտառո[illegible] լում էր երկու ատ[illegible] [illegible]ազգային մտե[illegible]

...ցումների հակամարտությունը՝ «ցնցաբուժման» մեթոդը, որի կողմնակիցն էր փոխվարչապետ Հրանտ Բագրատյանը եւ շուկային կառավարելի անցման մեթոդը, ինչին դավանում էր Խոսրով Հարությունյանը:

ՀՅԴ. Ճգնաժամը կապ ունի Ռուսաստանի հետ

«Անհիմն տնտեսական ծրագրի մերժումն օրինաչափ է, չնայած նախագահի որոշումը մեզ համար անսպասելի էր, ինչպես եւ ընդհանուր առմամբ Տեր-Պետրոսյանի դժվար կանխատեսվող քաղաքականությունը», «Սնարք»-ի թղթակցին հայտարարեց Հ. Յ. Դաշնակցությունը Հայաստանի խորհրդարանում ներկայացնող ընդդիմադիր խմբակցության ղեկավար Գագիկ Հովհաննիսյանը: Նա կառավարության ներկա ճգնաժամը կապում է Ռուսաստանում տեղի ունեցող նմանատիպ իրադարձությունների եւ Հայաստանի նախկին կոմունիստական նոմենկլատուրայի աշխուժացման հետ: Հ. Յ. Դ. խմբակցության ղեկավարը գտնում է, որ կաբինետի հրաժարականի իսկական պատճառը ոչ թե տնտեսական մոտեցումների տարբերությունն է, այլ իշխանության համար պայքարը: Պրն. Հովհաննիսյանը տեսնում է իրադարձությունների հավանական զարգացման երկու ուղի՝ կամ կուժեղանա նախագահ Տեր-Պետրոսյանի անձնական իշխանությունը, կամ կստեղծվի ազգային համաձայնության կոալիցիոն կառավարություն, ինչին ձգտում է ընդդիմությունը: ■

Գյումրի

Հաց. Վիճակը կարգավորվում է

Հունվարի երկրորդ տասնօրյակում Գյումրիում կտրուկ նվազել էր հացի արտադրությունը, որի պատճառն ինչպես էլեկտրաէներգիայի մատակարարման ընդհատումներն էին, այնպես էլ գործի կազմակերպման լուրջ թերությունները: Որոշ խանութներ օրերով հաց չէին ստանում, եւ հազարավոր ընտանիքներ զրկվում էին իրենց օրապահիկը գնելու հնարավորությունից: Քաղաքային իշխանությունների օպերատիվ գործուն միջամտությունից հետո [illegible] [illegible] է, ինչ վիճակը կարգավորվել է: Խանութների առջեւ պակասել են հերթերը, մարդիկ կարողանում են համեմատաբար հանգիստ պայմաններում գնել իրենց հասանելիքը:

Հացի կարգավորմանն օգնեց մասնավորապես հացի գլխամասային ձեռնարկությունում 2 հազար կՎտ հզորությամբ շարժական էլեկտրակայանի տեղադրումն ու գործարկումը: Այժմ քաղաքում թխվում եւ իրացվում է օրական մինչեւ 55 տոննա հաց, որը սահմանված նորմաների չափով բավարարում է բնակչության պահանջարկը:

Վիճակի հետագա կայունության երաշխիքը Գյումրիի ալրաղացից ժամանակին անհրաժեշտ քանակությամբ ալյուրի [illegible] ստացումն է: Այստեղ արդեն վճռական խոսքը հանրապետական մարմիններինն է:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթակից, Գյումրի

digitised by A.R.A.R.@

Հարց

«ՓՈՐՁՎԱԾ ԹԱՆԸ ԱՆՓՈՐՁ ՄԱԾՈՒՆԻՑ ԼԱՎ Է»

Մենք քիչ, աններելիորեն քիչ ենք գրում եւ խոսում նորածինների, նրանց սնման, իսկ ավելի ճիշտ կլինի ասել՝ թերսնման հարցերի մասին: Մեծահասակներս շարունակ տարված հացի ու բենզինի մեր խնդիրներով՝ ուղղակի անտարբերության ենք մատնել դրանք: Դե, իսկ խոսել չիմացող փոքրիկներն էլ միայն ճիչերով են «ազդարարում» իրենց իրավունքները՝ հիշեցնելով մեզ մեր կարեւորագույն պարտականություններից մեկի մասին: Լսե՞լ եք արդյոք սոված մանկան ճիչ, ահավոր է այն: Սարսափելի է եւ այն, որ ոչնչով օգնել չես կարող: Հարցն այն չէ, թե մասնավոր խանութներում մանկական կերերը վաճառվում են հեքիաթային գներով: Հաճախ ուզածդ կերը չկա եւ թե տղամարդ ես, ոտքի տակ տուր ողջ քաղաքն ու փորձիր ճարել այն: Թե չէ բրնձաջրով եւ խանութից վերցրած կաթ հիշեցնող հեղուկով երեխայից երկար չես կերակրի:

«Իսկ կրծքի կա՞թը», կհարցնեն ոմանք: Դժբախտաբար դրանից եւս զրկված են հայ մայրերը: Սոցիալական սուր պայմանները, սթրեսները, ամենօրյա տագնապները ավերածություններ են գործել նաեւ այստեղ: Այսպես, ըստ պաշտոնական տվյալների, եթե մի քանի տարի առաջ կրծքի կաթով կերակրող մայրերի թիվը կազմում էր ծննդաբերող կանանց 70 տոկոսը, ապա վերջին արդյունքների համաձայն՝ դրա մոտ կեսը:

Երկրորդ հարցը, որ ակամայից կտրվի, սա է՝ չէ՞ որ վերջին շրջանում արտասահմանյան մարդասիրական օգնության շրջանակներում ստացվում է բավական քանակությամբ կաթի փոշի եւ մայրական կաթի փոխարինիչներ: Այո, փոքր տարիքի երեխա ունեցող ընտանիքները, օրինակ, վերջերս ստացան «KLIM» տեսակի դանիական կաթի փոշի: Այն բաժանվեց 2-14 տարեկան երեխաներին: 1-2 տարեկանները սակայն, չգիտես ինչու, ստացան միայն 1 կգ այդ փոշուց, մինչդեռ դա նրանց ավելի էր անհրաժեշտ, քան, ասենք, դպրոցահասակ երեխաներին: Ապա՝ հինգ ամսականից մինչեւ մեկ տարեկան մանուկներին որպես անվճար օգնություն տրվեց «Նովալակ-2» ադապտացված կաթնախառնուրդը եւ «Մարկոլակ» հացահատիկաբանջարեղենային շիլա: Իսկ զրոյից հինգ ամսականներն արդեն երկու ամիս է, ինչ «ըմբռնումով» սպասում են (եթե դեռ սպասում են) անդրօվկիանոսյան բարի քեռիների ուղարկած «նվերներին»: Նրանց դրությունը խիստ լուրջ էր, որովհետեւ սպասվող «Նովալակ-1»-ը այդպես էլ չեկավ եւ մնաց ինչ-որ տեղ՝ Վրաստան-Ադրբեջաններում:

Ինչպես մեզ զրույցում նշեց Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության փոխնախարար Վ. Դեմիրճյանը, հայ մանուկներին հասցեագրված 1000 տոննա մանկական սնունդը, որից 400-ը կաթնային «Նովալակ» էր, իսկ մնացածը՝ շիլա, այսօր գտնվում է Ադրբեջանի տարածքում:

Իհարկե, հուսադրողն ու ուրախացնողն այն է, որ վերջապես Երեւան հասավ հունահայ գաղութի հանգանակած միջոցներով գնված եւ ԱՄՆ-ի ռազմական գերատեսչության՝ Պենտագոնի ինքնաթիռներով բերված-տեղ հասցված հոլանդական մեկ այլ կեր՝ «Ֆրիսոլակ»: Դրանից կբաժանվի առաջին հերթին հիշյալ տարիքային խմբի նորածիններին, նաեւ մինչեւ 1 տարեկան երեխաներին: Տրամադրվող քանակը որոշում է մանկաբույժը անհատական կարգով եւ ըստ անհրաժեշտության: Փոխնախարարն ուրախ էր, որ մեր նորածինները «2-2.5 ամիս ապահովված են սնունդով»: Բայց երբ մտա 4-րդ մանկական պոլիկլինիկայի գլխավոր բժիշկ Կարինե Դավթյանի առանձնասենյակը, նա մի քանի բժիշկներից կազմված հանձնաժողովի հետ քննարկում էր իրենց սպասարկած տարածքի փոքրիկներին տրամադրվելիք հերթական օգնության բաժանման խնդիրները: Նրանց չէիր նախանձի. երեխաները շատ են, կարիքավորներն՝ անհաշիվ, իսկ ստացված կերը՝ սահմանափակ քանակի:

Եկած այդ օգնությունները խորը մտորումների տեղիք են տալիս: Իհարկե, դրանք ժամանակավորապես փրկում են դրությունը: Իսկ դրանից հետո՞... Պետք է մտածել հարցի վերջնական լուծման ուղիներ փնտրելու եւ գտնելու մասին:

Ազնավուրի նախաձեռնությամբ եւ նյութական օժանդակությամբ գործարկված մանկական կերի արտադրությունն Արմավիրում ոչ մի էական փոփոխություն կամ դրական տեղաշարժ չառաջացրեց այս ասպարեզում: Բարձր գներով վաճառվող կերը հասու չեղավ շատ ընտանիքների: Մեր թերթը գրեց արդեն, որ այն մնաց այնքան ժամանակ, մինչեւ օգտագործելու համար դարձավ ժամկետանց եւ որպես վերջին «փրկություն» նման վիճակով «Գթություն» բարեգործականի միջոցով անվճար բաժանվեց մեր մանուկներին: «Լա՞ս, թե խնդաս»...

Իսկ «Նաիրի՞»-ն», իրավացիորեն կհարցնեն շատերը: Ինչպես, հայ գիտնականների այս հայտնագործությունն իր դրական արդյունքներով ժամանակին հիացրել էր նույնիսկ ճապոնացի մասնագետներին, որոնք ցանկացին ձեռք բերել այն: Այս հրաշք կերով տարիներ շարունակ սնվել են մինչեւ 6 ամսական մեր երեխաները: Այն անփոխարինելի կեր է եղել նաեւ մինչեւ մեկ տարեկանների համար: Ցավոք, բարվոք չէ դրությունը նաեւ այստեղ: Որ այսօրվա «Նաիրի»-ի որակը այն չէ, ինչ տարիներ առաջ էր, գիտեն բոլորը: Փոխվել են դրա համային հատկանիշները: Նախկինում թթվասերի նման ծորացող եւ հաճելի համով թթվային այս խառնուրդն այսօր այլեւս դուր չի գալիս նույնիսկ փոքրիկներին:

Բանն այն է, որ ինչպես պատմում է 3-րդ մանկական կլինիկական հիվանդանոցին կից Երեւանի ամենամեծ կաթնախոհանոցի վարիչ Դոնարա Ակիմովան, «փաստորեն 7-8 ամիս է, մենք մաքուր «Նաիրի»-ի մերան չունենք»: Այն երկար ժամանակ մատակարարում էր Արովյան քաղաքում գտնվող հատուկ լաբորատորիան (այսպես կոչված Աֆրիկյանի ինստիտուտ), որը, անհայտ պատճառներով, դադարեցրել է այն: Ըստ պտտվող լուրերի, այն վաճառվել է այս անգամ էլ Ուկրաինային: Ինչպես միշտ է պատահում, դժվարությամբ ձեռք բերվածը հեշտությամբ ենք կորցնում: Սա հարցի մեկ կողմն է:

Վատացել է նաեւ կաթի որակը: Եթե մինչեւ սեփականաշնորհումը այն ստացել են մայրաքաղաքի մերձակա շրջանների կոլտնտեսություններից բարձր վիճակում, ապա հիմա Երեւանի կաթի կոմբինատն է հիմնական առաքողը: Վերջինս, սակայն, միշտ չէ, որ պարտաճանաչ է իր մատակարարումներում: Եւ երրորդ, ոչ պակաս կարեւոր գործոնը՝ էլեկտրաէներգիան, որը հաճախ է անջատվում կաթնախոհանոցում: Վերջինիս աշխատանքներին շատ են խանգարում հովհարային անջատումները: Անցած շաբաթ, օրինակ, երեք օր լույս չեն ունեցել: Բնականաբար չի եղել նաեւ «Նաիրի»: Ուստի այդ օրերին սոված են մնացել նաեւ դրան սպասող հազարավոր փոքրիկներ:

Հարց է առաջանում. ինչո՞վ են մանկական սնունդ պատրաստող այս օբյեկտները զիջում հացի գործարաններին: Փոքրիկների համար այդ կերը հաց էլ է, ջուր էլ: Գուցե ժամանա՞կն է դրանք եւս դիտել կարեւորագույն կենսապահովման օբյեկտներ եւ աշխատեցնել հատուկ ռեժիմով: Եթե մեզ փոքր-ինչ հուզում է մեր աճող սերնդի առողջությունը, նրա ճակատագիրը, հարկ է մտածել այս կերի արտադրությունը լավագույնս կազմակերպելու եւ նրա որակը բարձրացնելու միջոցառումների մասին: Արդյունքում կունենանք արտաքին շրջափակումներից չկախված կանոնավոր մատակարարվող բարձր կերակրատեսակ բոլորիս երեխաների համար: Դրանով կկանխենք նաեւ հաճախակի փոփոխվող տարատեսակ կերերի մուտքը նորածնի օրգանիզմ, որը խորհուրդ չի տրվում:

Ինչ խոսք, կարելի է վերոհիշյալ բոլոր խնդիրներից զերծ մնալ՝ պարզապես երեխա չունենալով: Սակայն գիտենք, որ բարեբախտաբար այդպես էլ չի լինում: Երեխաներ միշտ են ծնվում: Պարզապես նրանց պահել է պետք:

ԼԵՎՈՆ ԼԱՑԻԿՅԱՆ

Մեր կյանքը

Ցուրտն ու բարոյականությունը կամ ծառե՞ր, թե մարդիկ

Ձմեռաշրջանի անկման հետ ապօրինի ծառահատումները կործանարար չափերի են հասնում: Այս բացահայտ ճշմարտությունն արդեն այնքան է շեփորվել ու թմբկահարվել մամուլում ու հեռուստատեսությամբ, որ դրանցում արդեն ոչ մի նոր բան չկա, եւ այն տպավորությունն է ստեղծվել, որ եթե «ազգի բարոյական նկարագրի» ու «խիղճը կորցրած հանցագործների» մասին ամպագոռգոռ դատողություններ անող բարոյախոսներն իրենց հոդվածների փոխարեն մեկական ծառ տնկեին, Երեւանի կանաչ տարածությունները թերեւս լցվեին: Իհարկե, ծառեր կտրելը լավ չէ, եւ գուցե իսկապես «գարունը գա, գլխի չընկնենք», բայց եթե ծառ կտրելն իսկապես հանցագործություն է, ապա մարդկության պատմությունը ցույց է տալիս, որ հանցագործության դեմ պայքարելու լավագույն ձեւը հանցագործության անհրաժեշտության վերացումն է: Ի՞նչ է արվում այս ուղղությամբ: Ճիշտ է, բնության եւ շրջակա միջավայրի պահպանության Նախարարությունում հավաստիացնում են, թե դեռեւս նոյեմբերից Երեւանի շրջանային խորհուրդներն իրենց տարածքներում իրականացնում են սանիտարական հատումներ եւ բնակչությանը վառելափայտ վաճառում խորանարդ մետրը հազար ռուբլով, բայց անկեղծ ասած դեռ չեմ հանդիպել մեկին, որին հաջողվեր այդ գնով փայտ գնել, կամ էլ դրանք շատ քիչ են եղել:

Ճիշտ է, փայտ կամ ցանկացած վառելիք միշտ էլ կարելի է գնել, բայց... Սկսենք սկզբից: Երեւանում այսօր ապրում է մոտ 350 հազար ընտանիք: Փորձենք հաշվել, թե որքա՞ն պետք է վճարի 4 հոգանոց դասական ընտանիքը (հայր, մայր, երկու երեխա) ցրտից՝ չսառչելու եւ ստեպ-ստեպ ճաշ եփելու շքեղության համար: Ամենասովորական վառարանն արժե 5-7 հազար ռուբլի: Եթե ընտանիքը վճռել է, անտեսելով խեղդամահ լինելու վտանգը, օգտվել հեղուկ վառելիքից («սալյարկա», կամ, ինչպես ավելի հաճախ անճոռնի տառերով գրվում է ֆրֆրված ստվարաթղթի վրա՝ «սալյարկա»), ապա օրական գոնե մեկ անգամ ճաշ եփելու համար պետք է օգտագործի առնվազն մեկ լիտր (200 ռուբլի): Ամիսը՝ 6 հազար: Վառելափայտի դեպքում խնդիրն ավելի դժվար է՝ մի բեռնատար լիքը փայտն արժե առնվազն 70 հազար ռուբլի (եթե համարենք, որ խնայողության դեպքում այն կբավականացնի ամբողջ ձմեռ, ապա դա կարժենա ամիսը 15-20 հազար): Ճիշտ է, սա նույնպես այլընտրանք ունի: Տեղեկություններ կան, որ կարելի է տարբեր գրադարաններից գրքեր գնել՝ տոննան 3 հազար ռուբլի արժողությամբ (հիմնականում Լենինի ու Բրեժնեւի հատորներն են): Այս միջոցի առավելությունն այն է, որ ջերմությունից բացի նաեւ հոգեկան բավարարություն է տալիս, բայց ունի նաեւ թերություն՝ բարձրորակ թուղթը շատ է ծուխ արձակում:

Փրկություն չէ նաեւ քարածուխը, որի տոննան արժե 40-50 հազար ռուբլի, կամ, եթե գումարի վերածենք, ամսական մի քանի «նվազագույն աշխատավարձ»:

Այս ամենն, իհարկե, միայն մասամբ է արդարացնում ծառ կտրողներին, բայց խնդիրն ունի նաեւ մեկ այլ՝ բարոյական կողմ: Ես չգիտեմ, տակնուվրա եղած բարոյականության ու բարոյական արժեքների այս խառնում ո՞րն է ավելի բարոյական. ծառ կտրե՞լը, թե հարյուր հազարանոց ճապոնական վառարաններից ջերմության բարձունքից անմարդկային հարեւաններին նախատելը:

Այո, ծառ կտրելը բարբարոսություն է, բայց կարիք չկա հանրահայտ ճշմարտություններով հանցագործի խարան դաջել մարդկանց ճակատներին, որովհետեւ նրանք լավ օրից չէ, որ այդ քայլին են դիմում: Նրանց մեղքը չէ, որ իրենց աշխատավարձը չի բավականացնում նույնիսկ [illegible] ու մոմին, իսկ սառած ու սոված երեխաներին, եթե ընդունենք, դժվար է կերակրել բարոյական քարոզներով: Այո, Երեւանում բնակչության մեկ շնչին չորս անգամ ավելի կանաչ տարածություն է բաժին ընկնում, քան անհրաժեշտ նվազագույնն է, եւ գարնան շեմին այդ թիվն ավելի ահավոր է դառնալու: Բայց ո՞վ է մեղավոր: Ամենահեշտն անզեն ու անվավեր ժողովրդին մեղադրելն է: Իրականում, սա նույնպես բարոյականության խնդիր է:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Երեւան

Փետրվարի 2-ին

Մետրոպոլիտենն աշխատել է ժամը 8-20-ը: Փետրվարի 3-ից այստեղ գործածության մեջ են դրվելու պլաստմասսայե ժետոններ, որոնք հինգ օր կգործեն մետաղյա ժետոնների հետ միասին: Հինգ օրից մետաղյա ժետոնները դուրս կգան գործածությունից:

Երեւանում ձմեռվա ընթացքում ապօրինաբար հատվել է 30 հազար ծառ: Կանաչ տնտեսության արտադրական վարչությունը միայն հունվար ամսին ծառերի երիտասարդացման հաշվին բնակչությանը անվճար տվել է 200-300 խմ փայտ:

Ջրմուղ-կոյուղու ծառայություններում վիճակը մնում է բարդ: Հայգյուղէներգոյի կողմից պոմպակայանների գործունեության համար անհրաժեշտ 47 հերց հաճախականությունը պահպանվում է մոտ 12 ժամ: Ջրի մատակարարումը քաղաքում ընդհանուր առմամբ նորմալ է, վերապահումներ կարելի է անել Նորքի զանգվածների համար, որտեղ ջուր տրվում է միայն երեկոյան եւ Դավթաշեն թաղամասի համար, որտեղ ջուր մատակարարվում է անկանոն ձեւով, օրական մեկ անգամ:

Հովհարային անջատումների խառնված ռեժիմը շարունակում է գործել: Առայժմ էլեկտրաէներգիայի պակասի պատճառով հնարավոր չէ անցնել 6-ժամյա անջատումներին: Բնակչությանը էլեկտրամատակարարումը իրականացվում է օրական 1-2 անգամ ըստ հնարավորությունների, 1-2 ժամ տեւողությամբ: ■

Մեկն

«Հայաստան-Միջին Արեւելք»-ը շարունակում է գործել

Ինչպես արդեն հաղորդել էինք, անցյալ տարվա վերջերին «ՀայՀամակարգիչ» կենտրոնի լուծարման հետեւանքով ինքնաբերաբար լուծարվել էր նաեւ այդ կազմակերպության կառույցներում գործող «Հայաստան-Միջին Արեւելք» քաղաքական վերլուծական կենտրոնը, որի աշխատակիցների հրապարակումներին հանրապետության մամուլից լավ ծանոթ են ընթերցողները: Երկար քաշքշուկից հետո սեփական ուժերով «Հայաստան-Միջին Արեւելք» կենտրոնի աշխատակիցները այն վերակազմավորեցին իբրեւ «Քաղաքական եւ միջազգային հետազոտությունների անկախ կենտրոն»:

«Քաղաքական եւ միջազգային հետազոտությունների կենտրոն»-ի տնօրենն է «Ազգ» թերթի ընթերցողներին քաջ հայտնի Տիգրան Հայրապետյանը, փոխտնօրենը՝ «Երկիր» թերթի մեկնաբան Արսակ Հովսեփյանը: Կենտրոնում աշխատում են իրավաբան Էմմա Բեգիջանյանը, արաբագետ Անդրանիկ Մովսեսյանը, արեւելագետ-պատմաբան [illegible], պատմաբան-ազգագրագետ, պատմական գիտությունների թեկնածու Ռոզա Գաբրիելյանը եւ բանասեր-պատմաբան, գիտությունների թեկնածու Հակոբ Չաքրյանը:

Կենտրոնը, ինչպես եւ առաջ, զբաղված է Հայաստանում, շրջանում եւ ամբողջ աշխարհում տեղի ունեցող իրադարձությունների լուսաբանմամբ, վերլուծմամբ ու գնահատմամբ: Միաժամանակ կատարվում են կանխատեսումներ աշխարհաքաղաքական եւ հասարակական-քաղաքական էական զարգացումների վերաբերյալ: Կենտրոնի մի հատուկ բաժին իրականացնում է ծրագրավորման եւ մոդելավորման աշխատանքներ:

Հիշեցնենք, որ կենտրոնը մինչեւ այժմ, մոտ մեկ ու կես տարվա ընթացքում, ծավալուն աշխատանքներ է կատարել՝ 6000 մեքենագիր էջ նյութեր, 7 լեզվով «Հայաստան-Միջին Արեւելք» հանդեսի երեք համար, տեղեկատվական-քաղաքական 4-5 բյուլետեններ, որոնք միջոցների պակասության պատճառով դժբախտաբար այդպես էլ չեն տպագրվել: Սակայն Հայաստանի եւ Սփյուռքի մամուլում տպագրվել են կենտրոնի աշխատակիցների 100-ից ավելի հոդվածներ:

Այս կազմակերպության օգտակարությունը, նրա նյութատեխնիկական բազայի ստեղծումը, պատրաստված եւ նախատեսվող աշխատությունների հրապարակումները, աշխատակիցների վճարման հնարավորությունները անմիջականորեն կախված են լինելու հանրապետության եւ սփյուռքի անհատ անձանց, կազմակերպությունների ներդրումներից, ինչպես նաեւ հետազոտական բնույթի պատվերների կատարման վճարումներից:

«Քաղաքական եւ միջազգային հետազոտությունների կենտրոն»-ին աջակցելու ներդրումներ կարելի է կատարել հետեւյալ հաշվեհամարով:

ՀԱՅՆԵՐԱՐՏԲԱՆԿ,
ՀԱՇՎԱՐԿԱՅԻՆ ՀԱՇԻՎ 46700084
«Քաղաքական եւ միջազգային հետազոտությունների կենտրոն»

Վանաձոր

Համաճարակը մարում է

Ինչպես տեղեկացանք քաղգործկոմի առողջապահության բաժնի վարիչ Համլիկ Բաղալյանից, արդեն նկատվում է դիզենտերիայի համաճարակի մարման միտում:

Քաղաքի կոյուղագծերում տեղի ունեցած 3 վթարներից արդեն 2-ը վերացվել են, շուտով կվերացվի նաեւ 3-րդը, եւ ավելի քիչ հիվանդներ են դիմում բժիշկների օգնությանը: Ընդհանրապես հիվանդանոցում հետազոտության են ենթարկվել 325 մարդ, որոնք ստացել են բժշկական օգնություն: Շուրջօրյա հերթապահությունների շնորհիվ համաճարակաբանները նույնպես աջակցում են համաճարակի կանխմանը: Ձեռք է բերվել նաեւ դեղորայքի անհրաժեշտ քանակությունը:

Ավտոմատ հեռախոսները անվճար

Վանաձորի կապի արտադրական միավորման կոլեկտիվի նախաձեռնությամբ փետրվարի 1-ից քաղաքի բոլոր ավտոմատ հեռախոսները կաշխատեն անվճար: Մնում է միայն, որ բնակիչները հոգատարությամբ վերաբերվեն այդ հեռախոսներին, քանզի կան քաղաքամասեր, որտեղ բոլոր ավտոմատ հեռախոսները շարքից դուրս են եկել:

ՍԱՄՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթակից, Վանաձոր

digitised by A.R.A.R.@

Հայաստան

Տնտեսության անցած տարվա բնութագիրը

1. Տնտեսության կազմալուծում

Անցած տարի Հայաստանի տնտեսությունն ապրեց իր վերջին երկու տարվա ամենախորը ճգնաժամը: Էներգետիկայի համատարած անբավարարությունն սպառնում է վերածել սոցիալ-քաղաքական ճգնաժամի, որից հետո կարելի էր ներքաղել «վերեւինները չեն կարող կառավարել» նշանավոր թեզը: Սակայն կառավարության գերճիգերի շնորհիվ վիճակը մնաց կառավարելի: Էներգակիրների հոսքի դադարեցման պատճառով կանգնեցին համարյա բոլոր ձեռնարկությունները, սակայն վթարներ տեղի չունեցան: Էլեկտրաէներգիայի դադարեցման հետեւանքով ամբողջովին, կամ մասնավորապես դադարեցին գործել հաղորդակցությունները:

2. Կառավարության սոցիալ-տնտեսական ծրագիրը

Անցած տարի կառավարությունը Գերագույն խորհրդին ներկայացրեց սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագիրը: Կառավարության անցյալ տարիների ծրագրերը մեղմ ասած չեն կատարվել եւ իրենց չեն արդարացրել: Հերթական անգամ հարց է դրվում. կարո՞ղ է արդյոք կառավարությունն այս տարի բարելավել տնտեսությունը, ստեղծել ազգային եկամտի աճ, բարելավել սպառողական շուկան, մեծացնել արտահանումները, բյուջեի դեֆիցիտը հասցնել նորմայի: Ըստ երեւույթին կառավարությունը պետք է ի վերջո լուծի էներգետիկ խնդիրները, մինչեւ իսկ ատոմակայանը բացելու միջոցով:

3. Բնակչության եկամուտները

Նախագահի հրամանագիրն աշխատավարձերի բարձրացման մասին շատ կարճ ժամանակ ուրախացրեց բնակչությանը: Գների արագ աճը, ռուբլու արժեզրկումն արդեն իսկ չեզոքացրին բնակչության եկամուտների բարելավման հնարավորությունը, հետեւաբար սպառողական շուկայի կայունացման հնարավորությունը: Աշխատավարձի 65 տոկոս աճի պայմաններում հիմնական սպառման ապրանքների գների աճը անցած երկու տարվա ընթացքում կազմել է միայն ավելի քան 50 տոկոս: Գների աճի ինդեքսը փորձագիտական հաշվարկներով մեկ ամսվա ընթացքում կգերազանցի 70 տոկոսը:

4. Վալյուտային շուկա

Անցած տարի գրանցվեց ռուբլու կուրսի խիստ անկում դոլարի նկատմամբ. տարվա սկզբում 475 ռուբլի-դոլար կուրսից փոխվեց մինչեւ 730 ռուբլի-դոլար, գերազանցելով բոլոր կանխատեսումները: Կուրսի փոփոխմանը նախորդեցին տարածվող լուրեր դոլարի կուրսի հնարավոր արագ աճի մասին, որից հետո սկսվեց դոլարի ամենատաժային պահանջարկ: Պահանջարկի նման տեմպերի շարունակման դեպքում դոլարի ենթադրյալ կուրսը այս տարի կարող է հասնել մինչեւ 850 ռուբլու մակարդակին:

Վալյուտային շուկայում մեծ արդյունավետություն է ձեռք բերել վալյուտային կարճաժամկետ սպեկուլյացիոն խաղը, որի ժամանակ շահույթի նորման 3 օրվա համար կազմել է 20 տոկոս, իսկ ամբողջ տարվա համար մինչեւ 45 տոկոս: Փաստորեն անցյալ տարին եւ մինչեւ մոտակա բորսային աճուրդը վալյուտա գնելու ամենահարմար ժամանակն է: Մեր կանխատեսումներով, վաճառքի համար ամենահարմար ժամանակը կուրսի կայունացումից հետո հաջորդող աճուրդից հետո վաճառելն է, որ կլինի փետրվարի կեսերին:

Դոլարի կուրսի արագ աճը կբերի մի շարք բացասական երեւույթներ: Ռուբլու արագ արժեզրկումը կարող է հանգեցնել վարկային տոկոսադրույքի արագ աճին, որն իր հերթին կմեծացնի ինվեստիցիոն ռիսկը: Ինչպես նաեւ կուրսի աճը կբերի գների նույնքան արագ աճին, որը սակայն չի բերի առաջարկի խթանման:

Նյութը պատրաստեց «Նոյյան տապան» վերլուծական կենտրոնի փորձագետ ՅԱԿՈԲ ԳԱԼԱՅԱՆԸ

Սպառողական շուկան անցած տարի

Սպառողական ապրանքների գները անցած տարի կրեցին էական փոփոխություններ: Գերճգնաժամային իրավիճակը մանրածախ առեւտրում ձեւավորեց մի նոր տեսակի խումբ ապրանքներ, որոնց սպառումը խիստ կապված էր լիովին կազմալուծված տնտեսության ներկա վիճակի եւ սպառողական շուկայում գնորդների հատուկ վարմունքի հետ:

Էլեկտրաէներգիայի եւ գազի երկարատեւ բացակայության պայմաններում շատ արագ եւ մեծ ծավալներով սպառման առարկա դարձան մոմը, չոր սպիրտը, լուցկին, վառարանները, որոնք համարվում են անցյալ տարվա ամենաշահութաբեր ապրանքները:

Ստորեւ բերվում են վերը նշված ապրանքների գնային բնութագրումները.

ապրանք	չափը	մեծածախ գինը	մանրածախ գինը	միջին շահույթը (%)
մոմ (4-5 ժամ)	1 հատ	15-18 ռ.	20-25ռ.	10-20
լուցկի	1 հատ	3,5-4	5-6ռ.	20-25
չոր սպիրտ	10 հատ	30-40ռ.	35-50ռ.	15-20
արտասահմանյան վառարաններ	1 հատ		35.000ռ.	

Անցած տարի վերը նշված խմբի մոտ գների աճ շատ քիչ է նկատվել, դա բացատրվում է նրանով, որ չոր սպիրտի եւ մոմի պաշարները բավականին մեծ էին (2-3 տարվա): Բացի այդ, էական դեր ունեցան սպառողական սպասումները: Վաճառողները աշխատում էին սովորականից ավելի արագ եւ ավելի մեծ ծավալներով իրացնել, որովհետեւ սպասվելիք գազի եւ էլեկտրաէներգիայի մատակարարումը կարող է էապես կրճատել պահանջարկը:

Սովորաբար մեծ սպառում ունեցող մյուս ապրանքների գների որոշման նկատվում է գների արագ աճ 50-100 տոկոս վերջին 2 տարում: Դա հատկապես վերաբերում է տեղական սիգարետներին: Տարվա սկզբի 60 ռ. գնից տարվա վերջում այն հասավ 100 ռ.: Արտասահմանյան սիգարետներից մեծ սպառում ունեն «Մագնա», «Պրեզիդենտ» սիգարետները: Ներկայումս մասնավոր սեկտորում խիստ կրճատվել են կարագի եւ շաքարավազի պաշարները: Ընդհանուր առմամբ, սպասվում է գների նոր, վերընթաց աճ առաջին հերթին պարենային ապրանքների համար: Դրա համար կան բոլոր նախադրյալները՝ ռուբլու էական արժեզրկումը, սպառողական եկամուտների աճը (միջինը՝ 65 տոկոս), արտադրության փաստացի դադարեցումը, տրանսպորտային շրջափակումը:

Գների բարձրացմանը պատրաստվում են բոլորը, ինչպես նաեւ կառավարությունը, նախատեսելով գների էական բարձրացում էներգակիրների, տրանսպորտի ու հացի համար:

«Նոյյան տապան» վերլուծական կենտրոնի փորձագետ Հ. ԳԱԼՈՅԱՆ

ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ ԱՆԿԱԽՈՒԹՅՈՒՆԸ ՊԱՏՐԱՆՔ ՉԷ

Ինչպես տեղեկացրել էր «Նոյյան տապան» գործակալությունը, փետրվարի 1-ին Հայաստանի վառելիքի եւ էներգետիկայի նախարար Սեպուհ Թաշչյանը խորհրդարանում հայտարարել է, որ եթե հանրապետության տնտեսական շրջափակումը չդադարի, 1993 թ. նույնպես կպահպանվի էներգետիկ խիստ խնայողության ռեժիմը, այդ թվում բնակելի տների էլեկտրաէներգիայի պարբերական հովհարային անջատումները: Նախարարն այն կարծիքին էր հայտնել, որ մինչեւ 2000 թ. Հայաստանը կհասնի էներգետիկ անկախության՝ վերականգնելով ատոմակայանի աշխատանքը, նախագծային կարողության հասցնելով Հրազդանի ՊՇԷԿ-ը եւ վերակառուցելով մի շարք փոքր հիդրոէլեկտրակայաններ: Բացի դրանից, պրն. Թաշչյանը Հայաստանում նոր ատոմակայանի կառուցման օգտին էր արտահայտվել: Այս ծրագրերի իրագործման նպատակով էներգետիկայի նախարարությունը մտադիր է օգտագործել ոչ միայն հանրապետության բյուջեի հնարավորությունները, այլեւ «Հայաստան» համազգային հիմնադրամի միջոցները ու օտարերկյա վարկերը, մասնավորապես Հայաստանի էներգետիկայի զարգացման համար ԱՄՆ-ի հատկացրած 15 միլիոն դոլարը:

Ինչպես երեկ տեղեկացանք պրն. Թաշչյանից, իր հիմնական նպատակը ոչ թե ներկա ծանր պայմաններում օրվա խնդիրներ լուծելն է, այլ հիմնավոր, հեռանկարային ծրագրեր իրականացնելը: «Իմ հիմնական նպատակն է Հայաստանում կառուցել նախկին Խ. Միության միասնական համակարգից անկախ գազամուղ, որը Հայաստանը կկապի Իրանի հետ, կառուցել նավթավերամշակման գործարան եւ կառուցել Հրազդանի ՊՇԷԿ-ի 5-րդ բլոկը», ասաց նա: Այն հարցին, թե ի՞նչ հումքով է աշխատելու նախատեսվող նավթավերամշակման գործարանը, նախարարը պատասխանեց, թե այն կարող է աշխատել ինչպես Իրանից ստացվելիք հումքով, այնպես էլ սեփական պաշարներով: «Անցյալ տարվա նոյեմբերի կեսերին Հայաստանում էին գտնվում ֆրանսիացի մասնագետներ, որոնք նավթի եւ գազի հայտնագործման ուղղությամբ հետախուզական աշխատանքներ էին իրականացնում: Ըստ նախնական տվյալների, Հայաստանում նավթի եւ բնական գազի զգալի պաշարներ կան: Մեզ հաջողվել է այդ աշխատանքներն իրականացնելու նպատակով ԱՄՆ-ից 400 000 դոլար ստանալ: Փետրվարի 19-ին Հայաստան կժամանեն նաեւ ամերիկյան մասնագետներ, որոնք նույնպես նպատակ ունեն հետախուզական աշխատանքներ կատարել», ասաց նա:

Պրն. Թաշչյանը տեղեկացրեց նաեւ, որ գազամուղի կառուցումը կարժենա մոտ 50 միլիոն դոլար, ատոմակայանի վերաբացումը մոտ 40 միլիոն դոլար, իսկ նոր ատոմակայանի կառուցումն անհամեմատ ավելի շատ: Ըստ պրն. Թաշչյանի, Եվրոպայի համագործակցության եւ զարգացման բանկը Հայաստանին տրամադրել է 60 միլիոն դոլարի վարկ, որը կօգտագործվի էներգետիկ նպատակներով: Ինչ վերաբերում է նավթավերամշակման գործարանին, ապա նախարարը տեղեկացրեց, որ «ներկայումս միջազգային շուկայում կան օգտագործված նավթավերամշակման գործարաններ, որոնք կարելի է ձեռք բերել իրենց արժեքի 20 տոկոսով՝ մոտ 60-70 միլիոն դոլարով»: Նա հայտարարեց նաեւ, որ նման ծրագրերի իրականացումն ու մինչեւ 2000 թ. էներգետիկ անկախության հասնելը միանգամայն իրական է:

ԱՐԱՄ ԱՐՂՈՒԹՅԱՆ

Զգուշացեք շմոլ գազից թունավորվելուց

Երեւանում արդեն տեղի են ունեցել շմոլ գազից թունավորվելու մի քանի դեպքեր, այդ պատճառով էլ «Նոյյան տապան» գործակալությունը խնդրում է պահպանել թիթեղյա վառարանների տեղադրման ժամանակ հակահրդեհային անվտանգության հետեւյալ կանոնները.

- վառարանի հատակը մեկուսացնել ասբեստով կամ կավալուծույթով ներծծված երկշերտ թաղիքով: Մեկուսիչի վրա ամրացնել թիթեղյա թերթ,
- հատակի մեկուսացումը պետք է դուրս գա վառարանի գծաչափերից 25 սմ, իսկ վառարանի հնոցի առջեւ՝ 50 սմ,
- վառարանը պետք է դնել մուտքի ու ելքի ուղիներից հեռու՝ տեղադրելով միջնապատերի այրվող կառուցվածքային էլեմենտներից եւ գույքից ոչ պակաս, քան մեկ մետր հեռավորության վրա,
- ծխի հեռացման համար օգտագործվող թիթեղյա խողովակները ամուր միացնել իրար, ոչ պակաս, քան խողովակի տրամագծի կեսով չափ հագցնելով մեկը մյուսի մեջ՝ ծխագազերի շարժման ուղղությամբ,
- խողովակի ծայրը դուրս բերել շենքի պատից 70 սմ դեպի վերեւ ուղղված կցախողովակով: Կայծերը մարելու համար վերջնամասին տեղադրել թասակ,
- վերեւի հարկերի պատուհաններից դուրս հանվող խողովակները պետք է տանիքից բարձր լինեն մեկ մետրի չափով,
- ծխատար խողովակները պարակ միջնապատերից, պատուհաններից դուրս հանել դրանց վրա ամրացված մետաղյա թերթի վրա խողովակի շրջագծին հավասար բացվածքով,
- հորիզոնական դիրքով անցնող թիթեղյա խողովակներից մինչեւ առաստաղը թողնել 50-70 սմ հեռավորություն, այն հուսալիորեն ամրացնելով մետաղալարերով,
- հեղուկ վառելանյութը պահել մետաղյա ամանների մեջ, ջեռուցման սարքերից հեռու, երեխաների համար անմատչելի տեղերում,
- արգելվում է վառարանի գործարկումը վստահել երեխաներին կամ նրանց թողնել առանց հսկողության,
- երեկոյան քնելուց առաջ անպայման հանգցնել վառարանները,
- ժամանակավոր վառարանները տեղադրելիս անհրաժեշտ է խուսափել ծխատար խողովակները օդափոխության ուղիներին միացնելուց: ■

Փորձ

Շուկայական տնտեսությանը հարմարվելու ակնհայտ ուղիներից մեկն այն երկրների փորձի յուրացումն է, որոնք արդեն հարյուրավոր տարիներ ապրում են շուկայի պայմաններում:

Նոր ենք սկսում ձեռք բերել տարրական գիտելիքներ բիզնեսի, մենեջմենտի, կառավարման մասին: Նոր է վերջապես հայտնվել սկսնակ ձեռներեցներին օդ ու ջրի պես անհրաժեշտ գրականությունը, առանց որի նրանք ստիպված էին ամեն ինչի հասնել ու հասկանալ իրենց տնարույծ ուղեղներով: Եւ այս ֆոնի վրա անժխտելի է սեփական կադրերի՝ մենեջմենտի պատրաստման անհրաժեշտությունը: Թե ինչ խղճուկ վիճակում ենք եղել այս առումով անցյալում, ցույց է տալիս թեկուզ այն փաստը, որ նախկին ԽՍՀՄ-ում ղեկավար կադրերի վերապատրաստման վրա ծախսվել է տարեկան ընդամենը... 5 ռուբլի մեկ մարդու համար: Այն դեպքում, երբ քաղաքակիրթ երկրներում, օրինակ Գերմանիայում, այդ նպատակներին է ուղղվում տարեկան 25 հազար մարկ 1 մարդու համար, իսկ Արեւմուտքի այլ երկրների առաջավոր ֆիրմաներում՝ 50-60 հազար դոլար:

Բերենք այլ թվեր նախկին ԽՍՀՄ-ի եւ այդ թվում նաեւ մեր «աղքատության» մասին վկայող, եթե ոչ՝ ժլատության (իսկ ինչպես հայտնի է, ժլատը վճարում է երկու անգամ):

Նախկին ԽՍՀՄ-ի բոլոր բուհերը միասին պատրաստում էին տարեկան 1800 կառավարման կադրեր, այն դեպքում, երբ միայն այս տասնամյակի սկզբում ամերիկյան մոտ 700 բիզնեսի դպրոցներ պատրաստել են տարեկան շուրջ 75 հազար դիպլոմավոր մագիստրոս՝ գործարար ադմինիստրատոր: Օրինակ, միայն Կորեայի Հանրապետությունը բարեփոխումների իրականացման ժամանակահատվածում ուսումնական հաստատությունների թիվն ավելացրել է 23 անգամ, իսկ նրանցում սովորողներինը՝ 94 անգամ:

... 80-ական թվականների ընթացքում Ամերիկայում բիզնեսի դպրոցներն աճում էին սնկերի պես: Տասնյակ ամեն քիչ թե շատ խոշոր համալսարան հեղինակության հարց էր համարում սեփական այդպիսի դպրոց ունենալը: Ներկա տասնամյակի սկզբին գործում էին արդեն մոտ 700 ամերիկյան բիզնեսի դպրոցներ, որոնք տալիս էին աշխարհի մագիստրոսի դիպլոմների քառորդ մասը: Երկրագնդի այլ շրջաններում (առաջին հերթին Արեւմտյան Եվրոպայի երկրներում) հայտնվեցին այդ պրոֆիլի եւս 10 հազար մասնագետներ:

Չնայած մենեջերների պատրաստման նման բուռն տեմպերին ու նրան, որ նրանց ուսուցումն ԱՄՆ-ում կանգ չի առնում պահ անգամ, շատ մասնագետներ Նահանգներում բողոքում են մենեջերների պակասից: Եւ դա բացատրելի է: Դատեք ինքներդ:

Հայտնի է, որ տարեկան սնանկանում է ամերիկյան ընկերությունների (հիմնականում՝ ոչ մեծ) 10 տոկոսը: Մի շարք այդպիսի՝ ֆիրմաների ղեկավարների կարծիքով, մրցակցության պայքարում իրենց պարտության պատճառը մենեջերների անիրազեկությունն է: Շատ ընկերություններ միջոցներ չունեն բարձրակարգ մենեջերներ պատրաստելու (վարձելու) համար կամ էլ այդ հանգամանքին մեծ նշանակություն չեն տալիս: Սեփական մենեջերներ պատրաստելու շռայլությունն իրենց կարող են թույլ տալ միայն հարուստ ընկերությունները: ԱՄՆ-ի 500 խոշոր ֆիրմաներ կառավարիչների բարձրագույն օղակի երրորդ մասն ունի գործարար ադմինիստրացիայի մագիստրոսի դիպլոմ, որն ստացել է երկրի 20 լավագույն բիզնեսի դպրոցներում:

Եւ զարմանալի չէ, որ բիզնեսի դպրոցներին այսօր մեծ ուշադրություն է հատկացվում: Մոտ ապագայում Արեւմուտքում դրանց թիվը (ինչպես նաեւ շրջանավարտներինը) կա-

digitised by A.R.A.R.@

ԲԻԶՆԵՍԻ ԴՊՐՈՑԸ ԱՐԵՎՄՈՒՏՔՈՒՄ ԵՎ ԱՐԵՎԵԼՔՈՒՄ

ճի, ըստ որում հատկապես ինտենսիվորեն Եվրոպայում: Այսպես, 1993 թվականին Անգլիայի Օքսֆորդի համալսարանը նախատեսում է սկսել բիզնեսի ուսուցման երկամյա դասընթացներ, որոնց արժեքն է 19 մլն ֆունտ ստեռլինգ:

Մյուս խոշոր համալսարանում՝ Քեմբրիջում, դեռ անցած տարվա հոկտեմբերից է սկսվել արտադրությունից չկտրված եռամյա ծրագիրը, որն արժե 14 մլն ֆունտ ստեռլինգ:

Անգլիական «Էկոնոմիստ» ամսագրի մեկնաբանների կարծիքով, 90-ական թթ. ընթացքում մագիստրոսի աստիճանով շրջանավարտներ տվող եվրոպական բիզնեսի դպրոցների թիվը կկրկնապատկվի: Դա մասնավորապես կապված է այն բանի հետ, որ տարեցտարի աճում է արեւելաեվրոպական բիզնեսմենների ուսուցման անհրաժեշտությունը, որոնց պահանջը զգալով ավելանում է:

Բիզնեսի դպրոցում ուսանել ցանկացողների թիվն աշխարհում աճում է: Եւ դա հասկանալի է. 21-ամսյա բավականին ծայրահեղ պարապմունքներից հետո (շաբաթական 80 ժամ), որն ինքնուրույն բարձր օղակի կառավարիչների համար լավ պրակտիկա է, բիզնեսի դպրոցի շրջանավարտները կարող են հուսալ իրենց աշխատավարձի կրկնապատկում, ինչը չէին կարող ակնկալել նախքան դիպլոմ ստանալը: Ամերիկացիների համար դա նշանակում է տարեկան ստանալ 60 հազար դոլար, գումարած ծառայողական աստիճանով վեր բարձրանալու ոչ վատ հեռանկարը:

Եւ այդ իսկ պատճառով ամենեւին զարմանալի չէ այն, որ բարձրագույն կրթություն ստանալ ցանկացող մենեջերները պատրաստ են մեծ գումարներ վճարել (30 հազար դոլար 21 ամիս տեւող դասընթացի, գումարած 80 հազար կենսական ծախսերը հոգալու համար, հաշվի առնելով եւ այն, որ նրանք գրեթե երկու տարի աշխատավարձ չեն ստանալու իրենց աշխատանքի վայրից): Եւ շատ սկսնակ երիտասարդ բիզնեսմենների համար ուսման մեծ վարձը խոչընդոտ չէ:

Պետք է հաշվի առնել նաեւ այն, որ ամերիկյան լավագույն դպրոցները կարող են ընդունել 3 ցանկացողներից միայն մեկին: Ինչ վերաբերում է առավել հեղինակավոր Ստենֆորդյան համալսարանի բիզնեսի դպրոցին, ապա այստեղ մեկ տեղին հավակնում են 9 մարդ: Մասաչուսեթսի տեխնոլոգիական ինստիտուտին կից Սլոունի բիզնեսի դպրոցում մրցույթն ավելի մեծ է՝ 16 մարդ մեկ տեղի համար: Այն դեպքում, երբ պետք է հաշվի առնել, որ կառավարման ոլորտում վերափոխումների ներկա տեմպերի դեպքում գործարար կառավարման մագիստրոսի դիպլոմի արդյունավետությունը հավասար է ոչ ավել 7-8 տարվա (մինչդեռ 10 տարի առաջ այն կազմում էր առնվազն 12 տարի):

Կառավարման ոլորտում նորագույն ձեռքբերումների ուսումնասիրման անհրաժեշտությունից դրդված ամերիկյան եւ եվրոպական առաջատար բիզնեսի դպրոցները սկսեցին մեծ ուշադրություն հատկացնել հետազոտական ծրագրերին: Օրինակ, ԱՄՆ-ի 20 առաջատար դպրոցներ մոտ 250 միլիոն դոլար են ծախսում գիտական աշխատանքի վրա: Միայն Հարվարդի համալսարանը՝ գրեթե 100 մլն դոլար: Իրենց հետազոտությունների արդյունքները բիզնեսի դպրոցները հրապարակում են այնպիսի պարբերականներում, ինչպիսիք են «Հարվարդ բիզնես ռեվյուն», «Կալիֆորնիա մենեջմենթ ռեվյուն», «Սլոուն մենեջմենթ ռեվյուն», «Ինտերֆեյսը» եւ այլ ոչ պակաս հայտնի ամսագրերում ու թերթերում:

Վերջին ժամանակներս բիզնեսի դպրոցների միջազգային համագործակցության միտում է նկատվում հատկապես Եվրոպայում: Մեկ օրինակ. Անգլիայի Գրենֆիլդի բիզնեսի դպրոցը Ֆրանսիայի Լիոնի դպրոցի հետ համատեղ օգնում են կազմակերպել Սոֆիայի (Բուլղարիա) բիզնեսի դպրոցները:

Ամերիկյան բիզնեսի դպրոցը դեռեւս համեմատաբար վաղուց է սկսել պատրաստել այսպես կոչված միջազգային պրոֆիլի մենեջերներ: Այսպես, Ստենֆորդի համալսարանին կից նման դպրոցն իր առաջ խնդիր է դրել «այնպիսի ուսանողներ պատրաստել, որոնք իրենց վստահ կզգան եւ վստահորեն կգործեն միջազգային շուկայում»: Իսկ Կոլումբիայի համալսարանի բիզնեսի դպրոցի ղեկավարները պնդում են, որ այնպիսի մասնագետներ են պատրաստում, որոնք ունակ են «երկրագնդի ցանկացած անկյունում իրենց զգալ ինչպես սեփական տանը»:

Ամերիկյան գրեթե բոլոր խոշոր բիզնեսի դպրոցներն այս կամ այն կերպ կապված են արտասահմանյան նմանատիպ ուսումնական հիմնարկությունների եւ ընկերությունների հետ: Նրանց մեծ մասը կազմակերպել են կարճատեւ դասընթացներ շատ այլ երկրների բարձրագույն կառավարման անձնակազմի պատրաստման համար:

Գիտության ինչպիսի՞ ճյուղեր են ուսումնասիրում բիզնեսի դպրոցի ունկնդիրներն արտասահմանում: Որպես կանոն ուսուցումն իրականացվում է ոչ միջճյուղային հիմքի վրա: Այստեղ դասավանդում են տարբեր «կառավարման մասին առհասարակ» կամ ընդհանուր մենեջմենթի մասին:

Դասավանդվում են նաեւ բիհեյվիորիստիկա (գիտություն մարդու վարքագծի մասին), խորությամբ բացատրում են ինֆորմացիոն համակարգերը, ֆինանսային գործը, կիրառական էկոնոմիկան, ծանոթացնում են մարկետինգի բնագավառի գործընթացների ուսումնասիրություններին, հաշվապահական հաշվառմանը, այլ դիսցիպլինաներին: Հարվարդի համալսարանին կից նման դպրոցի պրոֆեսոր Ջեյմս Քեշը գտնում է, որ ժամանակակից մենեջմենթի խնդրությունը հասկանալու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել կառավարման եւ ղեկավարման ռազմավարությունը, ինֆորմացիոն տեխնոլոգիան եւ [illegible]թյունը: Բացի այդ, Հին եւ Նոր աշխարհի բիզնեսի դպրոցներում զգալով ավելի մեծ ուշադրություն է հատկացվում այնպիսի դիսցիպլինների ուսումնասիրմանը, ինչպիսիք են աշխատանքի էթիկան, շրջակա միջավայրի պահպանության խնդիրը եւ այլն:

Ի դեպ, այդ դպրոցներում ուսուցանում են ամենեւին ոչ միեւնույն առարկաները: Այսպես, օրինակ, Հարվարդում, Լոնդոնի բիզնեսի դպրոցում, Քելլոգի դպրոցում եւ այլ մի քանիսում հատուկ ուշադրություն է հատկացվում էթիկայի խնդիրներին: Դարդենի դպրոցի ծրագրում այնպիսի առարկաներ են մտցված, որոնք նպաստում են ունկնդիրների բնավորության ամրացմանը եւ ընդհանուր աշխարհայացքի ընդլայնմանը: Չիկագոյի դպրոցում ուսուցանում են, օրինակ, հոգեբանություն, ռիսկի աստիճանի որոշում, կանխատեսում եւ այլն:

Վերապատրաստման դասընթացների համար գոյություն ունի ընդհանուր կառավարման ծրագիր, չորսից ութ շաբաթ տեւողությամբ: Դա, որպես օրինակ, ինտենսիվ «միջինմագիստրոսյան դասընթաց» է 35-ից 55 տարեկան կառավարիչների համար: Սակայն այս դասընթացը վերջին ժամանակներս զիջում է իր տեղն այն ծրագրերին, որոնք մշակվել են կոնկրետ այս կամ այն ընկերության համար, նախատեսված մի քանի օրվա համար: Նման փոփոխությունների պատճառն այն է, որ հաճախ պատրաստվում են կառավարիչներ, որոնց գիտելիքները չեն համապատասխանում ընկերության յուրահատուկ խնդիրներին:

Եւ զարմանալի չէ այն, որ շատ առաջավոր բիզնեսի դպրոցներում սեմինար պարապմունքները վարում են իրենք՝ առանձին խոշոր ընկերությունների տնօրենները ու կառավարիչները (օրինակ, Սլոունի դպրոցում դասերը վարում են առանձին ընկերությունների եւ ֆիրմաների ղեկավարներ՝ «Այ-Բի-Էմ», «Բել», «Կոդակ», «Հիտաչի», «Դեգիտալ» եւ այլն): Հատուկ շեշտ է դրվում այստեղ ուսումնական գործընթացի եւ ընկերության խնդիրների լուծման սերտ կապի վրա: Եւ այդ երեւույթը բնորոշ է: Շատ ամենայնի սա է հենց այն միտումը, որը մոտ ապագայում կգերակշռի բարձր կարգի մենեջերների պատրաստման գործընթացում:

Բիզնեսի դպրոցների շատ ղեկավարներ, հատկապես Եվրոպայում, գտնում են, որ առանց ընկերությունների հետ սերտ կապի, ուսուցումը շատ առումներով սխոլաստիկ բնույթ է կրում: Այսպես, ֆրանսիական մենեջմենթի ներկայացուցիչներից մեկը՝ Կլոդ Ռամոնը, գտնում է, որ ապագայում բիզնեսի դպրոցում կուսանեն ոչ միայն առանձին անձինք, այլեւ փաստորեն ընկերության ամբողջ անձնակազմը:

Այս առումով ամերիկյան բիզնեսի դպրոցները դեռ հետ են մնում իրենց եվրոպական նմանակներից: ԱՄՆ-ի բիզնեսի որոշ դպրոցների ղեկավարներ մտահոգություն են հայտնում այն առնչությամբ, որ սերտ կապը ընկերությունների հետ կործանիչ ազդեցություն կունենա իրենց գիտական անկախության վրա: Սակայն դիմադրությունը այս միտումին դժվար թե երկարատեւ լինի: Ամերիկյան մի շարք բիզնեսի դպրոցներ արդեն բավականին որոշակիորեն ելել են ընկերությունների շահերին սպասարկելու ուղի: Ամենաբնութագրականներից մեկը, այդ առումով, Քելլոգի դպրոցն է, որին «Բիզնես ուիք» երկու տարի շարունակ ԱՄՆ-ի լավագույն բիզնեսի դպրոցն է անվանել:

Արեւմտյան բիզնեսի դպրոցները ոչ քիչ ժամանակ եւ միջոցներ են ծախսել «ճապոնական հրաշքի» գաղտնիքներին թափանցելու համար, դրանք իրենց երկրների ընկերությունների շահերին ծառայեցնելու համար: Բիզնեսի դպրոցները համեմատաբար հեշտությամբ են ուսումնասիրում ճապոնական ֆիրմաների գիտատեխնիկական նորույթները, որոնք տարեցտարի ավելի ու ավելի մեծ ճանաչողությամբ են թափանցում արեւմուտք: Սակայն այդ նորույթներից շատերը, հակառակ արեւմտյան մենեջերների, այն արդյունավետությունը չունեն Եվրոպայում եւ Ամերիկայում, ինչպիսին Ճապոնիայում են դրսեւորում:

Ճապոնիայում գործող բիզնեսի դպրոցների թիվը շատ չէ: Բանն այն է, որ այստեղ ընդունված է համարել, որ մենեջերների հիմնական պատրաստումը պետք է իրականացվի անմիջական արտադրությունում: Այստեղ, հենց այստեղ է ճանաչվում աշխատանքի կառավարման «այբուբենը», կատարելագործվում է եւ գիտելիքը, եւ փորձը: Այսինքն ճապոնական բիզնեսի դպրոցներն իրենց առաջ խնդիր են դնում մոտ լինել կյանքին, արտադրությանը: Այդպիսի դպրոցներում սովորեցնում են ոչ միայն գործը, այլեւ մարդկային հարաբերությունների արվեստը, քայլ առ քայլ մենեջերների մեջ զարգացնելով աշխատանքում անհրաժեշտ հատկանիշներ: Շատ երեւույթին, այս ամենի հանրագումարն է տալիս այն արդյունքները, որով հպարտանում են Ճապոնիայում եւ որի մասին գիտե ողջ աշխարհը:

Ներկայումս իհարկե նկատվում առկա է մեկ այլ միտում: Այն կապված է արեւմտյան բիզնեսի դպրոցներում ուսանել ցանկացող ճապոնացիների թվի մեծացման հետ: Այս երեւույթը Ճապոնիայում բացատրում են նրանով, որ ժամանակն է նոր տիպի կառավարիչներ պատրաստել, որոնք օգտակար կլինեն արդեն հաջորդ հարյուրամյակում: Այդ նույն ժամանակ Ճապոնիայում ստեղծվում են, եւ բավականին ակտիվորեն, սեփական բիզնեսի դպրոցներ: Ի հայտ են գալիս Արեւմուտքի հետ համատեղ գործարար ղեկավարման բարձրակարգ աշխատողների պատրաստման դպրոցներ: Տարվում են նաեւ գիտական ուսումնասիրությունների համատեղ ծրագրեր:

Ի մի բերելով կարելի է ասել, որ բիզնեսի դպրոցները գիտությամբ եւ տեխնիկայով տարվելով հանդերձ, պետք է սերտորեն կապված լինեն իրականության հետ: Հետազոտությունները ու տեխնիկան կարեւոր դեր են խաղում, բայց հարակից: Բիզնեսն ամենից առաջ իրականություն է, պրակտիկա: Երբ դպրոցները նպատակադրվել են բարձրորակ կառավարիչներ պատրաստել, ապա նրանց անհրաժեշտ է իբրեւ դասախոսներ հրավիրել, ուսուցման գործընթացին ներգրավել փորձառու ձեռնարկատերերի, բիզնեսմենների, որը թույլ կտա համակցել կառավարման ուսուցման լավագույն կողմերը: Ուսումնարանների լսարաններում կարելի է ինչ-որ բան սովորել, եթե դրանցից անմիջապես հետո գործնականում կիրառվեն, օգտագործվեն ստացած գիտելիքները: Բիզնեսի դպրոցները կոչված են խթանելու մրցակցության զգացումը, մրցակցությունն ունկնդիրների միջեւ, որը նպաստում է գիտելիքի լավագույն յուրացմանը: Արեւմտյան բիզնեսի շատ դպրոցներ նշանակալի չափով գործում են այս ուղղությամբ: Այսպես, Չիկագոյի բիզնեսի դպրոցի ունկնդիրները վեց ամսվա ընթացքում աշխատում են նոր արտադրանքի լաբորատորիայում: Գիտնականները եւ ունկնդիրները, փաստորեն, դառնում են նախագիծ պատվիրող ընկերության համար նոր արտադրանքի մշակման գործուն մասնակիցներ: Վերջնարդյունքում նրանք պիտի ներկայացնեն մշակված գովազդը եւ մարկետինգը, իդեալական տարբերակն հենց նոր արտադրանքը: Շատ այլ բիզնեսի դպրոցներ Ատլանտյան օվկիանոսի երկու կողմերում գործում են այս կերպ:

Մի խոսքով, կա փորձ, հսկայական, իսկ մեզ մնում է ընտրություն կատարել: Դրանից է կախված մեր վաղվա օրը:

ՄԱՐԳԱՐ ՄԵՆԵՋՅԱՆ

Ղարաբաղի ձեռնարկությունները աշխատում են: Չնայած պատերազմին, Ղարաբաղի արդյունաբերական ձեռնարկությունները ոչ մի օր չեն դադարեցնում աշխատանքը: Առավել եւս, մի շարք աշխատանքային կոլեկտիվների հաջողվում է նույնիսկ կարգավորել նոր արտադրանքի թողարկումը: Այսպես, Ստեփանակերտի էներգատեխնիկական գործարանը սկսել է կենցաղային էլեկտրաջեռուցիչների արտադրությունը, որոնց պահանջարկը չափազանց մեծ է ինչպես ԼՂՀ-ում, այնպես էլ հանրապետությունից դուրս: Անխափան գործում են նաեւ կոմունալ տնտեսության, կապի, առեւտրի ծառայությունները եւ բժշկական հիմնարկները: Ինչպես հաղորդեց «Սնարք»-ի թղթակիցը, Լեռնային Ղարաբաղի ժողտնտեսական համալիրի աշխատանքը հնարավոր եղավ Հայաստանից այստեղ ներմուծվող էլեկտրաէներգիայի հաշվին:

ԱՊՀ

Մինսկի հանդիպմանը ընդունված որոշումների ու համաձայնագրերի մասին

«Նոյյան տապան» գործակալությունը հնարավորություն է տալիս ծանոթանալ ԱՊՀ պետությունների ու կառավարությունների ղեկավարների միջեւ կնքված փաստաթղթերին: 1993 թ. հունվարի 22-ի Մինսկի գագաթաժողովի ժամանակ ստորագրվեցին որոշումներ ու համաձայնագրեր, որոնք Հայաստանի զանգվածային լրատվության միջոցները բավարար չափով չլուսաբանեցին:

Որոշում է ընդունվել **միջպետական հեռուստառադիոընկերության** հարցերի մասին: Որոշվել է հաստատել դրա կանոնադրությունը, դրանում հոդվածներ ներառելով ընկերության կանոնադրական կապիտալի ծավալի եւ դրա մասնակիցների միջեւ բաժնետոմսերի ծրարների բաշխման վերաբերյալ, հաստատել հիմնադիր կոմիտեի կազմը եւ նրան հանձնարարել որոշելու ընկերության կանոնադրական կապիտալի չափը ներդրվող ավանդների հիման վրա: Հիմնադիր պետությունների կառավարությունները պետք է մեկամսյա ժամկետում սահմանեն իրենց կողմից ընկերությանը հանձնվող ավանդների չափը:

Ռուսաստանը որպես ավանդ ընկերությանն է փոխանցում ռուսաստանյան «Օստանկինո» հեռուստաընկերության կայքի օգտագործման իրավունքներն այն սահմաններում, որոնք նրան թույլ են տալիս իրականացնել միջպետական հեռուստաընկերության պարտականությունները: «Օստանկինո»-ն միջպետական հեռուստաընկերության պարտականությունների կատարումը կիրականացնի մինչեւ իր իրավաբանական գրանցումը: Համաձայնագիրը ստորագրած պետությունների ցանկում բացակա են Ուկրաինան, Ադրբեջանը եւ Թուրքմենստանը:

Ելնելով օդային, ջրային եւ ցամաքային փոխադրամիջոցների աշխատանքների համակարգման եւ դրանց շարժման անվտանգության ապահովման անհրաժեշտությունից, կառավարությունների ղեկավարների խորհուրդը որոշում է ընդունել **«Ռադիոնավագնացություն» միջպետական խորհրդակցական խորհրդի** ստեղծման մասին: Խորհրդի կազմակերպումը լրացուցիչ ֆինանսական ծախսեր չի պահանջի եւ դրա գործունեությունը կապահովվի «Ինտերնավագնացություն» կոմիտեի գիտատեխնիկական կենտրոնի կողմից: Համաձայնագիրն ստորագրած պետությունների ցանկում բացակա է Ադրբեջանը:

Ստորագրվել է համաձայնագիր **արտասահմանից ստացվող մարդասիրական օգնության բնագավառում համատեղ գործունեության** մասին: Ստորագրած կողմերը պարտավորվում են մարդասիրական բեռներն անարգել բաց թողնել իրենց սահմաններով: Այդ նպատակով կողմերը պետք է ապահովեն այդ բեռների եւ ուղեկցող անձանց ազատումը մաքսատուրքերից ու հարկերից, սահմանով դրանց բացթողման արտահերթ կարգը եւ բեռներն ուղեկցող օտարերկրյա քաղաքացիների արտահերթ անցագրային կարգը: Համաձայնագրով նախատեսվում է փոխգործակցել մարդասիրական օգնության բեռների տեղափոխման համար ժամանակին փոխադրամիջոցների հատկացման հարցերում եւ դրանք առաջնային կարգով ապահովել վառելիքով: Նախատեսվում է նաեւ ներքին գործերի մարմինների եւ անվտանգության ծառայությունների փոխգործողություն բեռների պահպանության նպատակով: Համաձայնագիրը չի ստորագրել Ուկրաինան:

Ստորագրվել է համաձայնագիր **բնական եւ տեխնոգեն բնույթի արտակարգ իրավիճակների կանխման եւ հետեւանքների վերացման բնագավառի փոխգործողության** մասին: Փոխգործողության հիմնական սկզբունքների թվում նշվում են մասնավորապես արտակարգ իրավիճակների կանխման եւ այդ իրավիճակներում գործող համակարգերի ու մարմինների միասնացումը, ներառյալ նման իրավիճակներում գործելու ազգային ծրագրերի համակարգումը, փոխգործողության համար անհրաժեշտ օրենսդրական նորմաների մերձեցումը, համապատասխան միջազգային կազմակերպություններում եւ միջազգային ծրագրերում համատեղ գործողությունների իրականացումը: Նախատեսվում է նաեւ համաձայնագրի մասնակցի պատասխանատվություն արտակարգ իրադրության ծագման ու հետեւանքների համար եւ ներպետական մակարդակով որոշումների ինքնուրույն ընդունման համար: Համաձայնագրով նախատեսվում են նաեւ հնարավոր վտանգավոր օբյեկտների վիճակի վերահսկողություն եւ դրանց վիճակի վերաբերյալ փոխադարձ ծանուցում: Բնական եւ տեխնոգեն բնույթի արտակարգ լայնընդգրկուն իրավիճակների ծագման դեպքում կարելի է անհրաժեշտ օգնության համար դիմել համաձայնագրի մյուս մասնակիցներին: Համաձայնագիրը չի ստորագրել Ուկրաինան:

Հանդիպման ժամանակ ընդհանուր առմամբ հավանության է արժանացել այն համաձայնագրի նախագիծը, որ **նախկին ԽՍՀՄ հաղորդակցության ճանապարհների նախարարության բեռնատար վագոնների գույքային համակազմերը եւ բեռնարկղերը բաժանվեն հանրակցության մասնակից պետությունների, Ադրբեջանի, Վրաստանի, Լատվիայի, Լիտվայի, Էստոնիայի միջեւ եւ շարունակվի դրանց համատեղ օգտագործումը**: Համաձայնագրի նախագծով նախատեսվում է համապիտանի եւ հատուկ բեռնատար վագոնների համակազմի սեփականության համարային բաշխում (առանց իզոթերմիկ, ծառայողատեխնիկական, նեղ մասնագիտական շարժակազմի եւ փոխադրիչների) պետությունների միջեւ, ըստ որում Ադրբեջանական հանրապետությանը հանձնվում է 28689 վագոն, Հայաստանի Հանրապետությանը՝ 4450, Բելառուսի Հանրապետությանը՝ 36891, Վրաստանի Հանրապետությանը՝ 19609, Ղազախստանի Հանրապետությանը՝ 109072, Լատվիայի Հանրապետությանը՝ 10329, Լիտվայի Հանրապետությանը՝ 13140, Մոլդովայի Հանրապետությանը՝ 12979, Դաշնակցային Ռուսաստանին՝ 963378, Թուրքմենստանին՝ 12814, Ուզբեկստանի եւ Տաջիկստանի Հանրապետություններին՝ 43713, Էստոնիայի Հանրապետությանը՝ 6948 վագոն: Համաձայնագրի նախագծով նախատեսվում է երկաթուղային տրանսպորտով բեռների փոխադրում՝ համաձայնագրի մասնակից պետությունների սեփականությունը հանդիսացող բեռնատար վագոնների ու բեռնարկղերի համատեղ օգտագործման հիման վրա, վագոնների պահպանման համար օգտագործողի նյութական պատասխանատվության եւ դրանց օգտագործման դիմաց փոխհատուցումների պայմաններում: Համաձայնագիրն ստորագրած պետությունների ցանկում բացակա է Ադրբեջանը:

ԱՊՀ կառավարությունների ղեկավարների խորհուրդը որոշում է ընդունել **պատերազմի հաշմանդամների, Հայրենական մեծ պատերազմի մասնակիցների եւ նրանց հավասարեցված անձանց համար արտոնյալ երթեւեկության իրավունքների փոխադարձ ճանաչման վերաբերյալ**: Ղրղզստանի Հանրապետության առաջարկած համաձայնագրի նախագծի հիմնական դրույթները, ստեղծել համաձայնագրի նախագծի լրամշակման աշխատանքային խումբ եւ աշխատանքի արդյունքները ներկայացնել Հանրակցության կառավարությունների ղեկավարների խորհրդի հերթական նիստի քննարկմանը: Համաձայնագրով նախատեսվում է դրա մասնակից պետությունների տարածքներով երկաթգծով կամ գետային նավատորմի նավերով Հայրենական մեծ պատերազմի մասնակից առաջին եւ երկրորդ խմբերի հաշմանդամների տարեկան մեկ անգամ (երթուդարձ) անվճար եւ օդային, ջրային կամ միջքաղաքային ավտոմոբիլային տրանսպորտով 50 տոկոս զեղչով երթեւեկելու իրավունք: Երկաթուղային, ջրային, օդային կամ միջքաղաքային ավտոմոբիլային տրանսպորտով երթեւեկելիս 50 տոկոս զեղչ է տրամադրվում Հայրենական մեծ պատերազմի մասնակից երրորդ խմբի հաշմանդամներին, Հայրենական մեծ պատերազմի մասնակիցներին, պատերազմի ժամանակ զոհված զինծառայողների եւ պարտիզանների ընտանիքների անդամներին եւ ուղեւորությունների ժամանակ առաջին խմբի հաշմանդամներին ուղեկցող անձանց: Նշված անձանց երթեւեկության արժեքի վճարման հետ կապված ծախսերի հատուցումը կատարվում է այն պետության հաշվին, որի քաղաքացիներն են նրանք:

Տվյալ համաձայնագրի նախագծում երթեւեկության արտոնություններով Հայրենական մեծ պատերազմի մասնակիցներին են հավասարեցվում նաեւ նախկին ԽՍՀՄ-ը պաշտպանելիս զոհված զինծառայողների ծնողները եւ կանայք, 1941 թ. սեպտեմբերի 8-ից մինչեւ 1944 թ. հունվարի 27-ը Լենինգրադի ձեռնարկություններում ու հիմնարկներում աշխատած եւ «Լենինգրադի պաշտպանության համար» մեդալով պարգեւատրված անձինք, Աֆղանստանում եւ մարտական գործողությունների ասպարեզ դարձած այլ երկրներում մարտական գործողությունների ժամանակ վիրավորված, կոնտուզիա կամ խեղում ստացած զինծառայողները, համակենտրոնացման ճամբարների, գետտոների եւ երկրորդ աշխարհամարտի ժամանակաշրջանում ֆաշիստների ու նրանց դաշնակիցների ստեղծած մյուս կալանավայրերի նախկին անչափահաս կալանավորները: Համաձայնագիրն ստորագրած պետությունների ցանկում բացակա է Ադրբեջանը:

Որոշում է ընդունվել **Աֆղանստանի հետ Տաջիկստանի Հանրապետության պետական սահմանի հատվածում իրադրության կայունացման միջոցառումների** մասին: Սահմանի տաջիկա-աֆղանական հատվածում կայուն իրադրության ապահովման համար նախատեսվում է Տաջիկստանում Ռուսաստանի սահմանապահ զորախումբն ուժեղացնել Ղազախստանի, Ղրղզստանի, Ռուսաստանի, Ուզբեկստանի եւ կոլեկտիվ անվտանգության խորհրդի անդամ մյուս պետությունների մեկական գումարտակով, յուրաքանչյուրը 500 մարդ: Ղազախստանի, Ղրղզստանի, Ռուսաստանի, Տաջիկստանի, Թուրքմենստանի եւ Ուզբեկստանի կառավարություններին հանձնարարված է ուսումնասիրել սահմանի տաջիկա-աֆղանական հատվածում իրադրության կայունացմանն ուղղված միջոցառումների մշակման նպատակով աֆղանական կողմի հետ բազմակողմ հանդիպումների անցկացման հարցը: Ի գիտություն է ընդունվել Տաջիկստանի Հանրապետության ղեկավարության հայտարարությունը Աֆղանստանին սահմանամերձ շրջաններում արտակարգ դրության ռեժիմ հաստատելու վերաբերյալ:

Սույն որոշումը գործում է մինչեւ 1993 թ. վերջը: Համաձայնագիրն ստորագրած պետությունների ցանկում բացակա է Ադրբեջանը: Որոշումը չի ստորագրել Ուկրաինան:

Ընդունվել է որոշում **արժեթղթերի միջպետական շուկայի կարգավորման** մասին: Այն ստորագրած կողմերը անհրաժեշտ են համարել պայմաններ ապահովել իրենց պետությունների արժեթղթերի շուկաներում արժեթղթեր թողարկող պետությունների, ներդրող պետությունների եւ մյուս կողմերի ներդրող հաստատությունների մուտքի համար: Համաձայնագրի գործողությունը տարածվում է պետական իշխանության ու կառավարման մարմինների պարտքային պարտավորությունների վրա (պետական արժեթղթեր), տնտեսավարող սուբյեկտների բաժնետոմսերի ու պարտատոմսերի վրա: Համաձայնագրով նպատակահարմար են համարվում արժեթղթերի օրենսդրության մերձեցումը եւ հետագա միասնացումը: Կողմերը պարտավորվել են կիրառել արժեթղթերից, դրանցով կատարվող գործառնություններից ստացվող եկամուտների միանման հարկման սկզբունքը եւ ապահովել արժեթղթերով օրինականորեն ստացված եկամուտների անարգել փոխանցումը համաձայնագրի մասնակից պետությունում գտնվող սեփականատիրոջը: Համաձայնագիրը չի ստորագրել Ադրբեջանը:

Ընդունվել է նոր որոշում **Մինսկում ԱՊՀ համակարգիչ մարմինների շենքի շինարարության տեխնիկա-տնտեսական հաշվարկի համաձայնեցման** մասին: Աշխատանքային խմբերին հանձնարարված է մշակել շինարարության մինչեւ 1993 թ. վերջն ընդգրկող տեխնիկական փաստաթղթերը եւ դրանք ներկայացնել ԱՊՀ կառավարությունների ղեկավարների խորհրդի քննարկմանը: Համաձայնագիրն ստորագրած պետությունների ցանկում բացակա է Ադրբեջանը:

Հանրակցության մասնակից պետությունների ներքին գործերի նախարարներին առաջարկված է համատեղ նիստ անցկացնել **կազմակերպված հանցագործությունների դեմ պայքարելու հարցերի** շուրջը՝ համաձայնեցված ծրագրի մշակման նպատակով:

Ստորագրվել է համաձայնագիր, որին համապատասխան **հաստատվել է ԱՊՀ մասնակից պետությունների պաշտպանության նախարարների խորհրդի կանոնադրությունը**: Համաձայնագիրը չեն ստորագրել Ադրբեջանը, Բելառուսը, Մոլդովան, Թուրքմենստանը եւ Ուկրաինան:

Որոշվել է ԱՊՀ կառավարությունների ղեկավարների խորհրդի հերթական նիստն անցկացնել 1993 թ. մարտի 12-ին Մոսկվայում: ■

Միջին Արեւելք

ԻՍՐԱՅԵԼԸ ԶԻՋՈՒՄՆԵՐԻ Է ԳՆՈՒՄ

Ինչպես հաղորդում է ֆրանսիական RFI կայանը, Իսրայելի իշխանությունները, տեղի տալով միջազգային հանրության ճնշմանը, [illegible] են ընդունել վերադարձնել [illegible] 400 պաղեստինցիներից հարյուրին, իսկ մնացածների արտաքսման ժամկետը սահմանափակել մեկ տարով: Իսրայելի արտգործնախարար Շիմոն Պերեսը այժմ գտնվում է Լոնդոնում, որտեղ հանդիպումներ է ունենում եվրոպական համայնքի երկրների արտգործնախարարների հետ, նպատակ ունենալով կանխել ՄԱԿ-ի կողմից որեւէ բնույթի պատժամիջոցների կիրառումն իր երկրի դեմ: Մեծ Բրիտանիայի արտգործնախարար Դուգլաս Հերդը, անդրադառնալով արտաքսված պաղեստինցիների խնդրին, նշել է, որ «Իսրայելը ինքնուրույն պետք է լուծում գտնի ստեղծված իրավիճակից: Հակառակ դեպքում խաղաղ կարգավորման բանակցությունները կարող են վտանգվել, ինչը Իսրայելի ազգային շահերին չի համապատասխանում»:

«Ազատություն» կայանը նույն խնդրի առնչությամբ հաղորդում է, որ Իսրայելի պաշտպանության նախկին նախարար, հայտնի քաղաքական գործիչ Մոշե Դայանի դուստրը ոչ պաշտոնական այցով այցելել է Թունիս, որ բանակցություններ է վարել Պաղեստինի ազատագրական կազմակերպության ղեկավար Յասեր Արաֆաթի հետ, որի ընթացքում հաստատել է Իսրայելի իշխանությունների ցանկությունը՝ անմիջական շփումների մեջ մտնել ՊԱԿ-ի ղեկավարների հետ: «Ազատություն» կայանի թղթակիցը, Կահիրեում անդրադառնալով եգիպտական մամուլի եւ պաշտոնական շրջանակների վերաբերմունքին արտաքսված պաղեստինցիների խնդրի նկատմամբ, նշում է, որ Համաս արմատական կազմակերպության նկատմամբ եգիպտացիները նույնքան անհանդուրժողական վերաբերմունք ունեն, որքան սեփական արմատականների նկատմամբ: Եգիպտացի լրագրողներից մեկը ցինիկաբար հայտարարել է, որ «մաքուր օդը եւ վրանային կյանքը բարերար ազդեցություն կունենան պաղեստինցիների առողջական վիճակի վրա»: Պաշտոնական Կահիրեի ներկայացուցիչն իր հերթին ընդգծել է, որ Եգիպտոսը խիստ շահագրգռված է Միջին Արեւելքում խաղաղ կարգավորման բանակցությունների հաջող ավարտով եւ պաղեստինցի արմատականների կամակորությունները չպետք է խոչընդոտեն դրան: Այնուամենայնիվ Եգիպտոսի վարչակարգի բարձր դիրքերում համաձայն չեն արմատականության դեմ պայքարի իսրայելյան տարբերակի հետ եւ գտնում են, որ Համասի անդամներին պարզապես դատել է պետք օրենքի ողջ խստությամբ: Տ.Գ.

Լուրերի հոսք

Բոսնիայի սերբեր վստահում ե Ֆրանսիայի

Ինչպես հաղորդում է RFI կայանը, Բոսնիայի սերբերը հանդիպում են ո նեցել այդ երկրի հակամարտությա գոտին այցելած ֆրանսիական պատվ րակության հետ, որի ընթացքում առա ջարկել են ՄԱԿ-ի ֆրանսիական կո տինգենտի հետ համատեղ ականա զերծել Սարաեւոն եւ նրա մատույցնե րը: Ֆրանսիական պատվիրակությա ղեկավարը հաղորդել է, որ առաջարկ մասին տեղյակ կպահի Ֆրանսիայ արտգործնախարար Ռոլան Դյումային:

Բուլղարիան դեմ միջամտությանը

Ինչպես հաղորդում է «Ազատություն» կայանը, Բուլղարիայի արտգործնախարարության ներկայացուցիչ Թարխանո վը հայտարարել է, որ իր երկիրը կշա րունակի չեզոք դիրք գրավել նախկին Հարավսլավիայի հակամարտությունում: «Բուլղարիան ոչ մի դեպքում չի մի ջամտի հակամարտությանը», հայտարա րել է Թարխանովը: Միաժամանակ նա խիստ քննադատության է ենթարկել Ալ բանիային, Թուրքիային եւ Հունաստա նին այն բանի համար, որ այդ երկրնե րը «որոշակի պայմանների դեպքում միջամտությունն անխուսափելի են համարում»:

ԵՏՀ-ն լրացվեց նո անդամներով

Ինչպես հաղորդում է RFI կայանը, Եվ րոպական տնտեսական համագործակ ցությունը լրացվեց նոր անդամներով: Այսուհետեւ ԵՏՀ-ին կանդամակցե նաեւ Ավստրիան, Ֆինլանդիան եւ Շվե դիան:

Ռուսաստանի արտգործնախարարության դիրքորոշումը

Ռուսաստանի արտգործնախարար Ալեքսանդր Կոզիրեւը հայտարարել է, որ Ռուսաստանը կարող է պաշտպանել Բոսնիայի օդային տարածքը արգելված գոտի հայտարարելու ՄԱԿ-ի նախագիծը, եթե արգելվեն հակամարտությանը մասնակցող բոլոր կողմերի օդուժի թռիչքները: Ֆրանսիական թերթերից մեկին տված իր հարցազրույցում Կոզիրեւը հայտարարել է նաեւ, թե Ռուսաստանը դեմ է նոր Հարավսլավիայի դեմ ռազմական միջոցառումների կիրառմանը, իսկ Բոսնիայի ցամաքային դիրքերին կարելի կլինի հարվածել միայն այն դեպքում, երբ իրական վտանգ առաջանա ՄԱԿ-ի խաղաղարար ուժերի համար:

Ստալինգրադը գերմանացիների ազատության սկիզբն էր

«Գերմանիայի այսօրվա բնակիչների մեծամասնությունը գտնում է, որ Ստալինգրադի ճակատամարտն այն շրջադարձային կետն էր, որից գերմանական ժողովուրդը սկսեց իր ճանապարհը դեպի ազատություն եւ ժողովրդավարություն», ՌԼԳ թղթակցին հայտարարեց Քյոլն քաղաքի օբեր-բուրգոմիստր Նորբերտ Բուրգերը: Նա Վոլգոգրադ է ժամանել Ստալինգրադի ճակատամարտում խորհրդային ժողովրդի հաղթանակի 50-րդ տարելիցի տոնակատարությանը մասնակցելու համար:

Մշակվել է խավոտ թելեր ստանալու նոր եղանակ

Պետերբուրգի թեթեւ արդյունաբերության տեխնոլոգիական ինստիտուտում մշակվել է էլեկտրական դաշտի միջոցով խավոտ թելեր ստանալու նոր եղանակ: Հատուկ սարքի մեջ թելը սոսնձվում է, որից հետո էլեկտրական դաշտի միջոցով նրա վրա խավ է «քափվում»: Սոսինձն ու խավը հակադարձ լիցքավորվելով ձգում են իրար եւ խավը «սերտաճում» է թելին: Այս եղանակով ստացված խավոտ թելերն ու դրանցից գործված կտորեղենը ավելի գեղեցիկ են, քան մեխանիկական եղանակով ստացվածները: ■

digitised by A.R.A.R.@

Լուրերի Հոսք

Գենշեր. «Մեծ ութնյակ» ստեղծելու կոչ

Ինչպ... արտաքին քաղաքականության, այնպես էլ տնտեսության մեջ իր գործունեությունը համակարգող աշխարհի առաջատար պետությունների «յոթնյակը» պետք է վերափոխվի «ութնյակի», այդ խմբավորման մեջ Ռուսաստանը ներգրավելու հաշվին: Դա է մոտակա ամիսների առաջնահերթ խնդիրը: Այդ մասին ՌԼԳ թղթակցին տված հարցազրույցում հայտարարեց ամեն տարի Դավոսում տեղի ունեցող Համաշխարհային տնտեսական համաժողովի նստաշրջանի համանախագահ, Գերմանիայի նախկին արտգործնախարար Հանս Դիտրիխ Գենշերը: Նա գտնում է, որ արդեն «Մեծ յոթնյակի» հաջորդ գագաթաժողովում, որը տեղի կունենա ընթացիկ տարվա ամռանը Տոկիոյում և ուր նորից հրավիրվել է Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը, պետք է որոշում ընդունվի այդ խմբավորման գործունեության ոլորտները Ռուսաստանի լայն ինտեգրացման մասին:

Ռուսներն էվակուացվում են Չադից

Ռուսաստանի արտգործնախարարությունը կարգադրել է Չադի մայրաքաղաք Նջամենայից ռուս աշխատակիցների կանանց, երեխաներին և անձնակազմի մի մասին անհապաղ դուրս բերել բռնության նոր ալիքի կապակցությամբ: Ինչպես «ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ»-ին հայտնեց ԱԳՆ ներկայացուցիչը, բոլոր կանայք և երեխաները բարեհաջող հասել են Կոնգոյի մայրաքաղաք Բրազավիլ և տեղավորվել Ռուսաստանի դեսպանատանը: Մինչև վերջերս Չադում կար Ռուսաստանի 50 քաղաքացի:

Կոլայի ատոմակայանը չի աշխատում

Երեքշաբթի օրը գիշերվա ժ. 2. 30-ին Կոլայի ԱԷԿ-ի բոլոր էներգաբլոկները վթարային պաշտպանության համակարգի կողմից կանգնեցվել են փոթորկաբեր քամիների պատճառով, էներգամատակարարման արտաքին գծերի վնասման կապակցությամբ: Ռուսաստանի պետատոմհսկողության օպերատիվ ամփոփագրերի համաձայն, ռեակտորային կայանքների պարամետրերը համապատասխանում են նորմային: Ճառագայթային իրադրությունը չի փոփոխվել: Կոլայի ԱԷԿ-ը հանդերձավորված է ջրաջրային տիպի ռեակտորներով:

Էլեկտրաէներգիայի պակաս Չիտայի մարզում

Էլեկտրաէներգիայի սուր պակասի պատճառով Չիտայի մարզի հանքային և պաշտպանական համալիրների ձեռնարկությունների մեծ մասը կանգնեցվել էր հունվարի 28-ից մինչև փետրվարի 1-ը: Արտակարգ իրավիճակների հանձնաժողովի այդ որոշումից ելնելով մինչև փետրվարի 1-ն ընդհատվել են քեթե և մեքենաշինական ծյուղերի ձեռնարկությունների աշխատանքը: Անդրսիբիրյան երկաթուղու որոշ տեղամասերում էլեկտրաքարշերը փոխարինվել են ջերմաքարշերով: Հունվարի 28-ից Չիտայի մարզում արգելված են հեռուստահաղորդումները ժամը 9-11-ը և 18-21-ը:

Բուլյաթիայի ավիաշինարարների նոր ուղղաթիռը

Ուլան-Ուդեի ավիացիոն միավորումը սկել է Մի-171 մակնիշի ուղղաթիռների սերիական արտադրությունը: Ի տարբերություն նախկին մոդելների, այդ մեքենան ունի ավելի հզոր շարժիչ, ավելի մեծ բեռնատարողություն և թռիչքի հեռավորություն: Ինչ վերաբերում է վառելիքին, ապա նրա ծախսը նվազեցվել է: Քիչ չեն նաև հարմարավետությունը և անվտանգությունը ապահովող տեխնիկական նորույթները: Ինչպես հաղորդեց միավորման արտաքին տնտեսական կապերի բյուրոյի պետ Ցիդիտ Գուլդա..., ուղղաթիռի փորձնական նմուշը մասնակցել է Լոնդոնի միջազգային ցուցահանդեսին, հասնելով այնտեղ «իր ընթացքով»: Այսօր նոր ուղղաթիռը գնելու հայտեր են ներկայացրել Մեծ Բրիտանիան, Ֆրանսիան, Չինաստանը և ԱՄՆ շատ պետություններ:

Մշակույթ

Նկարներին վտանգ չի սպառնում

Այս անգամ խոսքն արդեն ոչ թե մեր, այլ Դրեզդենի քաղաքի աշխարհահռչակ պատկերասրահում պահվող նկարների մասին է, որոնք պատկանում են Ռաֆայելի, Ռուբենսի, Ջորջոնեի և ուրիշ այլ նշանավոր վարպետների վրձնին: Վերջին օրերին այս հաստատության աշխատակիցներից մի քանիսը թունավորվել էին գազից, իսկ Շիլլեր ազգանունով մեկը տեղում մահացել էր: Ինչպես պարզվել է, ստորգետնյա հատուկ պահեստարաններում պահվող այն գազը, որ նախատեսված է հրդեհների բռնկման դեպքում դրանք արագ հանգցնելու համար, ֆիշ-ֆիշ լցվել է ննջարանային հարկերը, ապա բարձրացել հանդերձարան:

Հիշյալ պատկերասրահը վերանորոգման պատճառով երկար ժամանակ փակ էր այցելուների առջև: Վերջիններիս հնարավորություն տրվեց կրկին վայելել այնտեղ ցուցադրվող գեղեցկությունները միայն այս տարվա հունվարին: Ամբողջությամբ վերանորոգվել էին շենքի ցուցասրահները և կից կառույցները: Ուրախությունն, ավաղ, երկար չտևեց: Առայժմ դեռ պարզված չեն տեղի ունեցած վթարի պատճառները, կամ տեխնիկական անսարքություն է եղել, կամ աշխատողներից ինչ-որ մեկն է անփույթ վարվել գազի ծորակների հետ: Ստացված տեղեկության մեջ հուսադրողն այն էր, որ գազի արտահոսքը դադարեցված է և այլևս վտանգ չի սպառնում ոչ գեղարվեստական մեծ արժեք ներկայացնող նկարներին, ոչ էլ զենքի այն հազվագյուտ հավաքածուին, որ դարձյալ պահվում է այստեղ և որը լավագույններից է աշխարհում:

Լ. Լ.

Ամրոցի երկու մասերը

Դեսրոյտի արվարձաններից մեկում վերջերս ավարտվեց երկու վեցհարկանի շենքերի կառուցումը բուս դետրոյտյան «Ռոսսեթի ասոշիեյթս» ֆիրմայի նախագծի: «Դրանք իրենցից ներկայացնում են կոտրված ամրոցի երկու մասեր, «Արխիթեքչըր» ամսագրում գրում է Ռոբերտ Բենսոնը, այդ բաժանման արդյունքն են ազատ տարածության միջով իրար նայող ակնհայտ պատերը»:

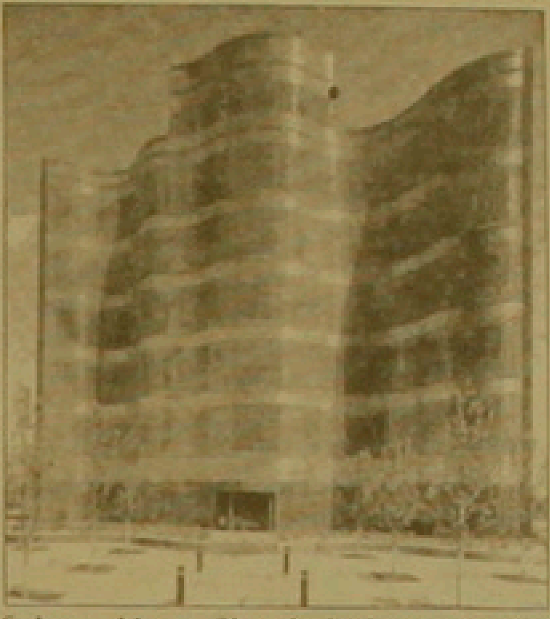

Արտակյա զանգվածային կառույցահատվածներն ընդգծում են հարկերի և մետաղյա կրող կոնստրուկցիաներով պատերի բարձրությունը: Մնացած երեք չեզոք կողմերի հետ ունեցած հակադրությամբ «երկվորյակ» կոչվող այդ շենքերի փայլուն էկրանի նմանվող հիշյալ պատերն ունեն առանձնակի դինամիզմ և դեկորատիվություն:

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՎԱՔԱԿԱՆԸ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՍՊԱՐԵԶՈՒՄ

Բուլղարիա կատարած ուղեւորությունից վերադարձավ ՀՀ ֆուտբոլի ազգային հավաքականը: Պատմում է թիմի գլխավոր մարզիչ Էդուարդ Մարգարովը.

– Մենք Բուլղարիա պետք է մեկնեինք հունվարի 21-ին, որտեղ նախատեսված էր յոթօրյա ուսումնամարզական հավաք: Ցավոք, մեկ օր ուշացումով, այն էլ հաջորդ օրվա գիշերը միայն հասանք Պլովդիվ: Մեզ հրավիրել էր տեղի «Սպարտակ» թիմը, որը հանդես է գալիս Բուլղարիայի առաջնության 1-ին խմբի մրցաշարում և առաջին շրջանից հետո զգալիորեն առաջ անցնելով մերձակա մրցակիցներից, վստահորեն գլխավորում է մրցաշարային աղյուսակը և ըստ էության երեւի իրավունք ձեռք բերի հանդես գալու բարձրագույն խմբի մրցաշարում:

Հենց հաջորդ օրը հունվարի 23-ին նախատեսված էր մեր առաջին հանդիպումը: Մրցակիցը Պլովդիվի «Սպարտակ»-ն էր: Խաղն ավարտվեց ոչ-ոքի 1:1: Մեր թիմից գոլի հեղինակ դարձավ Երվանդ Կրբաշյանը: 2-րդ ընկերական հանդիպումն անցկացրեցինք հունվարի 26-ին Պլովդիվի մեկ այլ թիմի «Բոտեւ»-ի հետ, որը հանդես է գալիս Բուլղարիայի բարձրագույն խմբի առաջնությունում ու առաջին շրջանից հետո ընթանում է 3-րդ տեղում: Առաջին կեսում մեր տղաներն իրենց վատ չդրսեւորեցին, բայց հետո զգացնել տվեց հոգնածությունը և մեր թիմը զիջեց 1:2 հաշվով, գնդակը խփեց Սերգեյ Կարապետյանը:

Մենք մինչ այդ հասցրել էինք ընդամենը երեք պարապմունք անցկացնել սովորական խաղադաշտում: Մեր ֆուտբոլիստները գրեթե երկու ամիս չէին պարապել, իսկ նրանք, ովքեր սկսել էին մարզումները, կամ պարապում էին ձյան վրա, կամ դահլիճում: Մի խոսքով, զգացվում էր տղաների ֆիզիկական անբավարար պատրաստվածությունը: «Սպարտակ»-ը մեզ համար լավ պայմաններ էր ստեղծել (հյուրանոց, սնունդ, ավտոբուս, լողավազան, խաղադաշտ) և ուղեւորությունը արդյունավետ եղավ: Ընդհանրապես հավաքականի համար նման մեկշաբաթյա ուսումնամարզական հավաքները խիստ անհրաժեշտ են:

Ուրախ հնարավորություն եմ տալիս բացահայտելու բոլորի արժանիքները, ծեսավորելու առողջ կոլեկտիվ: Ես կասեի նույնիսկ երկարաժամկետ հավաքներ են պետք: Բուլղարիայում տեղի ունեցած երկու հանդիպումներում մենք փորձարկեցինք բոլոր 19 խաղացողներին՝ Հարություն Աբրահամյանին, Երվանդ Կրբաշյանին, Վարդան Խաչատրյանին, Արմեն Շահգելդյանին, Ա... Տոնոյանին, Համլետ Մխիթարյանին, Կարեն Սարկիսյանին, Վահե Յաղմուրյանին, Արտաշես Ադամյանին («Արարատ»), Հարություն Վարդանյանին, Սերգեյ Կարապետյանին, Արթուր Պետրոսյանին, Հովհաննես Թամամզյանին («Շիրակ»), Արմեն Գյուլբուդաղյանին, Սամվել Կոստանդյանին, Արա Նիգոյանին («Բանանց»), Մկրտիչ Հովհաննիսյանին («Կանազ»), Արա Աբրահամյանին (ՀՄՄ-ՖԻՄԱ), Բագրատ Պետրոսյանին («Կոտայք»):

Պլովդիվի «Սպարտակ»-ը ցանկություն հայտնեց, որպեսզի Վարդան Խաչատրյանը, Երվանդ Կրբաշյանն ու Արտաշես Ադամյանը 4 ամսով փորձնական շրջան անցնեն իրենց մոտ, որպեսզի պահանջները բավարարելուց հետո պայմանագիր կնքեն թե խաղացողների և թե իրենց թիմի «Արարատ»-ի հետ: Արտաշես Ադամյանը մնաց Բուլղարիայում, իսկ Վարդան Խաչատրյանը և Երվանդ Կրբաշյանը չհամաձայնվեցին, քանի որ օրակարգում համապատասխանաբար նրանց Մոսկվայի «Տորպեդո» և ԲԿՄԱ տեղափոխվելու հարցն է:

Օգտվելով առիթից ուզում եմ հավաքականի ղեկավարության անունից շնորհակալություն հայտնել մեր կառավարությանը, որը նպաստեց մեր ուղեւորությանը, ինչպես նաեւ այն մարզիչներին, ովքեր խաղացողներ տրամադրեցին հավաքականին:

Թիմը պատրաստանեց կարեւոր բարձունքը

Կաշվե գնդակի սեփականատերերի վարպետների «Երազանք» թիմը վերջին ամիսներն անցկացրել է ոչ թե ֆուտբոլի, այլ մարտի դաշտում: Ֆուտբոլիստները պատվով կատարեցին իրենց խնդիրը. Լաչինի մարդասիրական միջանցքում իրենց գրաված բարձունքին մոտ չթողնելով ադրբեջանական բանակի ու ՕՄՕՆ-ի կազմավորումներին: Այսօր, մարտական աշխատանքի ավարտից հետո թիմը սկսել է պատրաստվել ֆուտբոլի առաջիկա մրցաշրջանին: Ինչպես հաղորդում է «Սնարք»-ի թղթակիցը, սեփականատերերի ֆուտբոլիստներն այս տարի ցանկություն ունեն հանդես գալու Հայաստանի բարձրագույն խմբի առաջնությունում: Ցավոք, եղան նաեւ կորուստներ: Ադրբեջանական բանակի դեմ մղված մարտերում զոհվեցին երկու խաղացողներ, կան վիրավորներ, որոնք ըստ երեւույթին սպորտ կլինեն հրաժեշտ տալ մեծ սպորտին:

Տոնահանդես «թագուհու մոտ»

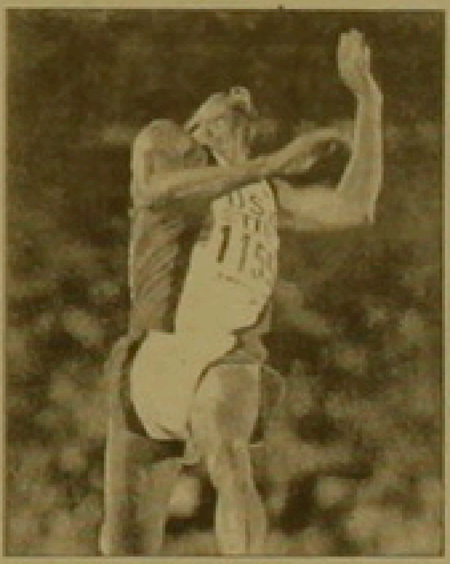

Մայիսի 29-ին ԱՄՆ-ում տեղի կունենա օլիմպիական խաղերի չեմպիոններ ու աշխարհի ռեկորդակիրներ Կարլ Լյուիսի, Լինֆորդ Քրիստի եւ Կալվին Պատելի ինն... մրցամարտը, որը կցուցադրվի ամերիկյան խոշորագույն հեռուստաընկերություններից մեկի կողմից: Առաջավազքում կմրցեն Լյուիսն ու Քրիստը, ապա կես ժամ անց հեռացաստի հասված դուրս կգան Լյուիսն ու Պատելը: Յուրաքանչյուր ժամանակի համար նախատեսված է 250 հազար դոլլար հոնորար:

Յոթից մեկը

Ավարտվեց 2000 թվականի ամառային օլիմպիական խաղերի անցկացման վայրի հայտերի ընդունման վերջին ժամկետը: ՄՕԿ-ը արձանագրել է 7 քաղաք՝ Միլանը, Պեկինը, Սիդնեյը, Մանչեստրը, Բրազիլիան, Ստամբուլը եւ Բեռլինը, որ հավակնում են 2000 թ. օլիմպիական խաղերի մայրաքաղաք դառնալուն եւ որոնց միջեւ անհաշտ մրցակցություն կծավալվի:

Շորթ–Թիման
10-րդ պարտիա
Իսպանական պարտիա

1. e4 e5 2. ձf3 ձc6 3. փb5 a6 4. փa4 ձf6 5. 0-0 փe7 6. նe1 b5 7. փb3 d6 8. c3 0-0 9. h3 փb7 10. d4 նe8 11. ձbd2 փf8 12. d5 ձb8 13. ձf1 ձbd7 14. ձg3 ձc5 15. փc2 a5 16. ձh2 g6 17. թf3 h5 18. փe3 ձfd7 19. նad1 թe7 20. ձgf1 փg7 21. փc1 c6 22. b4 ab 23. cb ձa4 24. dc փ:c6 25. փb3 նad8 26. թg3 ձf8 27. ձf3 ձe6 28. ձg5 ձ:g5 29. փ:g5 փf6 30. փ:f6 թ:f6 31. նd3 h4

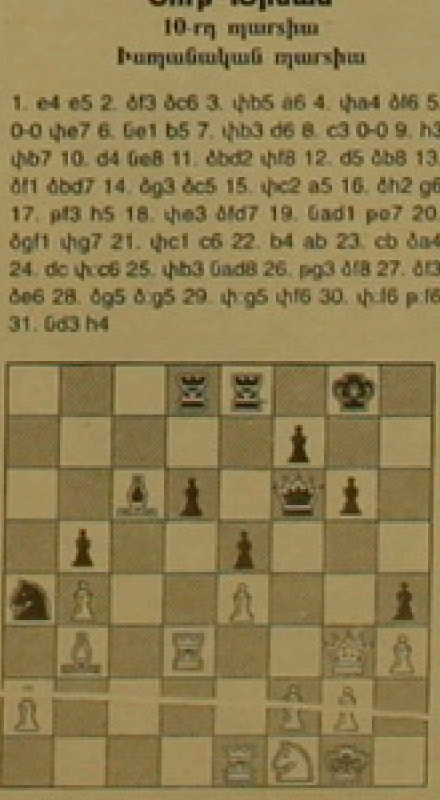

32. նf3 hg 33. ն:f6 gf+ 34. Ա:f2 նe7 35. ն:g6+ Աh7 36. նg3 d5 37. ed փ:d5 38. նd3 ... 39. ձe3 նed7 40. ձ:d5, մասերը հանձնվեցին:

Մեր Վրձով

Ասում են...

❖ Ասում են, Կրեմլում ընդունելով հայ ժտավորականների, Գորբաչովն ասել է.

– Ձեր այդ ղարաբաղյան շարժումով դուք դանակ խրեցիք «պերեստրոյկայի» մեջ ինձ:

Ասում են, թե այժմ Ռախա Մաքսիմով նա այդ դանակով իր խոհանոցում սոխ ու կարտոֆիլ է մաքրում:

❖ Ասում են, տղինձը մեծ պահանջարկ ունի Թուրքիայում, այդ պատճառով որոշ հայ ծեռներեցներ մարդկորեն կեղծելով ապրանքները, կարողացել են Թուրքիա արտահանել եւ վաճառել որպես մետաղի ջարդոն Երեւանյան Լենինի պղնձե արձանը:

Ասում են նաեւ, որ ժողովուրդների մեծ առաջնորդի այդ բազմատոննանոց արձանը գնել է մի ոմն... տրակտորի արխադաշ Ալի:

❖ – Պատկերացնո՞ւմ ես, մայրս ասում է, թե ես փոքր ժամանակ շեկ եմ եղել: Զարմանալի է, չէ՞:

– Զարմանալու ոչինչ չկա: Մեր հարեւանը մի երկու տարի առաջ կարմիր էր, իսկ հիմա կարմրակապտանարնջագույն է դարձել:

ԱՐԱ ՎԱՀՈՒՆԻ

Լուրերի հոսքից

Շախմատ. Չակարտայում ընթացքի մեջ են շախմատի աշխարհի հաջորդ առաջնության Ասիայի և խաղաղ օվկիանոսի փուլի 12-րդ խմբում ընդգրկված երկրների ներկայացուցիչների փուլային մրցաշարերը: Կանանց մրցաշարում 6 տուրից հետո 4.5 միավորով առաջատարներն են նախկին խորհրդային շախմատային դպրոցի ներկայացուցիչ Իրինա Բերեզինա-Ֆելդմանը, որը հիմա բնակվում է Ավստրալիայում և Վի Յան Տենը (Ինդոնեզիա): Տղամարդկանց մրցաշարում տեղի է ունեցել 5 տուր: 4-ական միավոր են վաստակել Ռոդրիգեսը (Ֆիլիպիններ) և Յոհանսենը (Ավստրալիա):

Թենիս. Զարմացնում են այս մարզաձեւից իրար հաջորդող մրցումների մրցանակային խոշոր հիմնադրամները: Կարծես թե հեռակա կերպով տարբեր մրցումների կազմակերպիչներ իրար հետ մրցավազքի են դուրս եկել: Միավաժիկ Ավստրալիայում 3 օր առաջ ավարտված այս երկրի բաց առաջնությունից հետո Արաբական էմիրությունների մայրաքաղաք Դուբայում սկսվեց մեկ այլ մրցաշար, որի մրցանակային հիմնադրամը մեկ միլիոն դոլլար է:

Հավանական հաղթողների թվում են Կարել Նովաչեկը (Չեխիա), Անդերս Կարլիդը (Շվեդիա), Թոմաս Շուստերը (Գերմանիա), Էմիլիո և Խավիեր Սանչես եղբայրները (Իսպանիա), Կառլ Ուվե Շտիխը (Գերմանիա), Ալեքսանդր Վոլկովը, Անդրեյ Չերկասովը (Ռուսաստան): 1-ին փուլում Անդրեյ Չերկասովը հաղթեց հոլանդացի Միխայիլ Շեֆերսին, իսկ մոսկվացի Անդրեյ Օլխովսկին զիջեց Լարս Վիգրենին (Շվեդիա):

Թեթեւ ատլետիկա. Գլազգոյում տեղի ունեցավ թեթեւ ատլետիկական մրցամարտ Մեծ Բրիտանիայի և Ռուսաստանի հավաքականների միջեւ: Թե կանանց եւ թե տղամարդկանց մրցավեճերում էլ հաղթանակ ... Ռուսաստանի ներկայացուցիչներին: Տղամարդկանց մրցավեճում գրանցվեց 78:61, իսկ կանանց 84:44 հաշիվը:

Բաժինը վարում է ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

Անկարա

Թուրքիան կարող է ողորմած լինել Հայաստանի նկատմամբ

Ինչպես հաղորդում է «Ազատություն» կայանը, Թուրքիայի վարչապետ Սուլեյման Դեմիրելը հայտարարել է, թե չնայած Ադրբեջանի բուռն դժգոհությանը, իր երկիրը կըտրամադրի շուրջ 100 հազար տոննա մարդասիրական բեռների փոխադրումը Թուրքիայից Հայաստան: Այս համաձայնությունը ձեռք է բերվել Հայաստանի նախագահի անձնական ներկայացուցիչների եւ Թուրքիայի իշխանությունների միջեւ կայացած բանակցությունների ընթացքում: Քանի որ Հայաստանի նախագահի խորհրդական գծով գլխավոր խորհրդական Ժիրայր Լիպարիտյանը, որը կանգնած էր համապատասխան արտաքին քաղաքականության ակունքներում, որ հանձնեց մեր երկիրը Թուրքիայի «բարի կամքին եւ ողորմածությանը», ապա Անկարայում ձեռք բերված համաձայնությունները պետք է համարել պարոն Լիպարիտյանի հերթական աստղային ժամը: Իսկ քանի որ մեր քաղաքական կուրսն ու նրա իրականացնողները հազիվ թե առաջիկայում փոխվեն, ապա նման աստղային ժամեր դեռ շատ են լինելու: Տ.Գ.

Երեւան

Ասոմակայանի աշխատանքի վերսկսումը ուշորիա չէ

Հայաստանի ատոմակայանի աշխատանքի վերսկսումը ուշորիա չէ, գտնում է այդ կայանի տնօրեն Միհրան Վարդանյանը: Նրա խոսքերով, Հայաստանի ատոմակայանը այսօր ամենաառումնասիրված կայանն է նմանատիպ կայանների մեջ եւ որոշ նախապատրաստական աշխատանքներից հետո այն կարող է գործել, մինչեւ որ ամբողջովին չպարզվեն նրա պայմանները: Ինչպես «Սնարք»-ի թղթակցին հաղորդեց կայանի տնօրենը, նույն կարծիքին են բազմաթիվ օտարերկրյա մասնագետները, այդ թվում ֆրանսիական «Ֆրամատոմ» ֆիրմայի ներկայացուցիչները, որոնք բազմիցս եղել են ատոմակայանում: Բացի այդ, կայանի անգործությունն այդքան էլ անվտանգ չէ, ինչպես նշում են ատոմակայանի վերաբացման հակառակորդները, եւ նույնպես պահանջում է միջոցներ: Այսպես, Հայաստանի ԱԷԿ-ի «հանգիստ կյանքը» վերջին չորս տարիների ընթացքում հանրապետության վրա նստեց 140 միլիոն ռուբլի:

Վարդանյանի կարծիքով, օրյեկտը աշխատացնելու նախապատրաստման փուլը կտեւի առնվազն 1,5 տարի: Ինչ վերաբերում է վեց ամսում ԱԷԿ-ը շահագործման հանձնելու հնարավորության մասին Հայաստանի նախագահի մամուլի քարտուղար Ռուբեն Շուգարյանի վերջերս արած հայտարարությանը, Վարդանյանը նշեց, որ իրեն անձամբ չեն տրամադրել գիտական մեթոդներ, որոնք նախատեսում են այդ ժամկետը: ■

Ազգ

«Ազգ» թերթի համակարգչային ծառայությունը կատարում է

Apple® Macintosh®

Համակարգիչների տեխնիկական որակյալ սպասարկում եւ ուսուցում, գովազդների, խորհրդանիշերի, ֆիրմային նշանների, հրավիրատոմսերի, տարբեր տեսակի ազդագրերի եւ ընդհանրապես համակարգչային ձեւավորման պատվերներ, գունավոր նկարների եւ ձեւավորումների գունաբաժանում ժապավենի վրա 1200 եւ 2400 dpi խտությամբ: Դիմելով մեզ, դուք կարող եք ձեռք բերել հայերենի ավտոմատ տողադարձիչ:

Դուք կկատարվեն ձեր երեւակայածից բարձր մակարդակով:

Հասցեն. Երեւան, Հանրապետության 47, «Ազգ» թերթ. ☎ 58-18-41, 56-28-63

Բաքու

Հակամիջոցներ մաքսային հարկերի դեմ

Ռուսաստանի կառավարության որոշմամբ փետրվարի 1-ից Ռուսաստանից Ադրբեջան արտահանվող ապրանքների վրա մաքսային հարկ է դրվել 65 տոկոս չափով: Այս առիթով Ադրբեջանի կառավարական շրջանակներում արտակարգ միջոցառումներ են մշակվում Ռուսաստանի կառավարության միակողմանիորեն ընդունված որոշման հետեւանքով ստեղծված ճգնաժամային իրավիճակից դուրս գալու համար:

Մասնավորապես, Ադրբեջանի տնտեսական կապերի նախարար Ռաուֆ Կաչաներ տեղական մամուլին տըված հայտարարության մեջ նշել է, որ չի՛ բացառվում ռուբլու գոտուց Ադրբեջանի դուրս գալու հնարավորությունը: Նա մեղադրել է Ռուսաստանի կառավարությանն այն բանում, որ մաքսային հարկ մտցնելով այն խախտել է մաքսային սակագների հարցում համաձայնեցված քաղաքականության անցկացման «ջենտլմենական համաձայնությունը» կնքված նախկին վարչապետ Ե. Գայդարի եւ ադրբեջանական կառավարության միջեւ: ՆՏ

Մոսկվա-Բոնն

Ելցինը եւ Քոլը ուղերձներ են փոխանակել

Ռուսաստանի նախագահ Բ. Ելցինը եւ ԳՖՀ կանցլեր Հ. Քոլը ուղերձներ են փոխանակել Ստալինգրադի ճակատամարտի 50-ամյակի առթիվ: Ելցինի ուղերձում նշվում է, որ չնայած հաղթական ավարտին, ճակատամարտն «ըստ էության երկու կողմերի համար դարձավ ողբերգություն», բազմահազար մարդկանց մահվան եւ խեղման պատճառ: Նա ընդգծում է, որ լինելով եվրոպայի խոշորագույն տերությունները, Ռուսաստանը եւ Գերմանիան կարող են վճռական կերպով նպաստել այն բանին, որ պատերազմի սարսափները երբեք չկրկնվեն:

Իր հերթին կանցլեր Քոլն իր նամակում նշում է, որ 1943 թ. փետրվարի 2-ը նախազգուշացնող հիշեցում է այդ մահաբեր ճակատամարտի եւ ամբողջ երկրորդ աշխարհամարտի մասին: Նա ընդգծում է, որ անցյալի վերհուշը միակ հիմքն է հաշտեցման, ինչպես նաեւ բարեկամության, բարիդրացիության եւ բազմակողմանի այն համագործակցության, որը «մենք պարտավորվեցինք իրագործել 1991 թ. նոյեմբերի 21-ի մեր համատեղ հայտարարության մեջ»: ■

Վրաստանը կունենա սեփական դրամ: Վրաստանի Հանրապետության Նախարարների կաբինետը որոշել է փետրվարի 3-ին խորհրդարանին ներկայացնել փոխադրական դրամի տպագրության հետ կապված առաջարկություն, ինչպես նաեւ մրցույթի արդյունքները: Միաժամանակ ֆինանսաբյուջետային հանձնաժողովին եւ ազգային բանկին հանձնարարված է անհրաժեշտ աշխատանքներ կատարել փոխադրական դրամ մտցնելու համար:

Ռուսաստան

Հարավսլավիային նավթամթերք չեն տալիս

Ռուսաստանի արտգործնախարարությունը բյուրիմացություն է համարում այն փաստը, որ Ուկրաինայի արտաքին քաղաքական գերատեսչությունը Ռուսաստանին նշել է այն երկրների թվում, որոնք իբր նավթամթերք են մատակարարում Հարավսլավիային, «ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ»-ին ասաց Ռուսաստանի ԱԳՆ լրատվության եւ մամուլի վարչության պետ Ս. Յաստրժեմբսկին: Նա նշեց, որ հեղուկանավերով նավթամթերք է մատակարարվել Բոսնիա-Հերցեգովինային, որի վրա չեն տարածվում Սերբիայի ու Չեռնոգորիայի նկատմամբ ՄԱԿ-ի հաստատած պատժամիջոցները:

Միաժամանակ Ս. Յաստրժեմբսկին ընդգծեց, որ Ռուսաստանը պատրաստ է Ուկրաինայի հետ սերտորեն գործակցել ՄԱԿ-ի պատժամիջոցների խստիվ կատարման գործում: ■

ԱՊՀ

Ռուս սահմանապահները մտահոգ են

1992 թ. միայն Ռուսաստանի Հյուսիսարեւմտյան սահմանապահ օկրուգի հատվածում ապօրինաբար Ֆինլանդիա անցնելիս կալանվել են 400-ից ավելի օտարերկրացիներ: Դա նախորդ տարվանից եռակի շատ է, «ԻՏԱՌ»-ին հայտնեցին Ռուսաստանի սահմանապահ շտաբում:

Վերջին երկու տարում սահմանապահները ընդհանուր առմամբ կասեցրել են Ռուսաստանից անլեգալ կերպով սահմանակից երկրներ անցնելու Վիետնամի, Պակիստանի, Իրանի, Բանգլադեշի, Շրի Լանկայի, Ռումինիայի, Լիբանանի եւ Սոմալիի քաղաքացիների ավելի քան 6,5 հազար փորձ: Սահմանապահների կարծիքով, բա բացատրվում է գլխավորապես որոշ նախկին միութենական հանրապետությունների արտաքին սահմանների բույլ պաշտպանությամբ կամ նույնիսկ դրա բացակայությամբ:

Այս կապակցությամբ սահմանապահ զորքերի շտաբում անհրաժեշտ են համարում Համագործակցության երկրների հետ համաձայնագրի կնքումն իրենց տարածքներ երրորդ երկրների քաղաքացիների մուտքի, ելքի ու տեղաշարժման կարգի վերաբերյալ: ■

Զինավաճառ

Ռուսաստանը կորցնում է իր դիրքերը զենքի առեւտրի ոլորտում

Վերջին երեք տարիների ընթացքում զենքի ու ռազմական տեխնիկայի համաշխարհային արտահանման կրճատման հաստատուն միտում է նկատվում: «Սակայն զենքի հիմնական արտահանողների վրա այն տարբեր չափի ազդեցություն է ունեցել», այսպես է կարծում Ռուսաստանի Ռազմավարական ակադեմիայի ԱՄՆ-ի եւ Կանադայի ինստիտուտի աշխատակից Սերգեյ Կոլլինը:

Նախկին ԽՍՀՄ երկրներում զենքի արտահանման կրճատումը փլուզման թիմպը է ստացել 1991-ին միանգամից 55 տոկոս: Երբ 1988 թ. ԽՍՀՄ-ին բաժին էր ընկնում համաշխարհային առաքումների 42,5 տոկոսը, ապա 1991 թ. ընդամենը 20 տոկոսը (աշխարհում 6-րդ տեղը), նշում է գիտնականը: Դատելով նախնական գնահատականներից, 1992 թ. զենքի արտահանումը նախկին ԽՍՀՄ երկրներից էլ ավելի է կրճատվել: Համենայն դեպս Ռուսաստանում, որտեղ կենտրոնացված է նախկին ԽՍՀՄ-ի ռազմական արդյունաբերության պոտենցիալի 80 տոկոսը, այն կրճատվել է համարյա 2 անգամ: ՆՏ

Լուրերի Ժամ

Սղանները վերապատրաստվում են

Ռուսաստանի եւ Գերմանիայի կառավարությունների միջեւ ձեռք բերված պայմանավորվածության համաձայն, Նովոսիբիրսկում կբացվի ռուսաստանյան բանակի պահեստի սղանների վերապատրաստման կենտրոն: Նոր ռուս-գերմանական ուսումնական հաստատությունում, որի համար գերմանական կողմը կտրամադրի 8,5 միլիոն մարկի սարքավորումներ, արդեն այս տարի 600 նախկին սղաներ կստանան աշխատանքի շուկայում պահանջարկ ունեցող մասնագիտություններ: Նրանք կդառնան համակարգչային նախագծման էլեկտրոնային սարքավորումների վերանորոգման, ավտոմեքենաների սպասարկման մասնագետներ: Շատերը կստանան հաշվապահների, ձեռնարկատերերի եւ հասարակային ծառայությունների տեսուչների վկայականներ:

Ատոմակայանում ուսումնամարզական կենտրոն

Խմելնիցկի ատոմակայանի հիման վրա կստեղծվի ուսումնամարզական կենտրոն ատոմակայանների անձնակազմի պատրաստման եւ վերապատրաստման համար: Այդ են որոշել ատոմային էներգետիկայի անվտանգության խնդիրներին նվիրված սեմինարի մասնակիցները, որը Խմելնիցկի քաղաքում կազմակերպել էր «Ուկրատոմէներգաարդյուն» կոնցեռնը ամերիկացի մասնագետների մասնակցությամբ: ԱՄՆ-ից ժամանած մասնագետներն իրենց մասնակցությունը կբերեն ԱՊՀ-ում միակ կենտրոնի աշխատանքին:

Կթողարկեն Ан-74 ինքնաթիռ

Ан-74 ինքնաթիռի թողարկումը յուրացնելու նպատակով ստեղծվել է «Ուրան» ընկերությունը: Դրա մեջ մտել են Խարկովի, Արսենեւի (Հեռավոր Արեւելք), Օմսկի («Պոլյոտ» ԱՄ) ավիաշինական ձեռնարկությունները: Օմսկում ընկերության անդամները պայմանագիր են կնքել կոոպերատիվ պայմաններով ինքնաթիռի մասերի մատակարարման վերաբերյալ: Առաջին օդանավը կհավաքվի 1993 թ. երկրորդ կեսին:

Ռուս-իսրայելական ինքնաթիռ

Մոտ ժամանակներս Ռուսաստանի «Ак» ավիաշինական ընկերությունը եւ իսրայելական IAI ֆիրման կստորագրեն փաստաթղթեր, որոնց համաձայն գործընկերները կստեղծեն եւ աշխարհի ու ԱՊՀ-ի շուկաներում կվաճառեն շոշ համարավետ «Աստրա» ինքնաթիռներ: Այնուհետեւ իտալական «Աերո Մակի» ֆիրմայի հետ համատեղ «Ак»-ը կստեղծի նորագույն սերնդի ուսումնավարժական մեքենա:

Մահացավ աշխարհի ամենահարուստ մարդը

88 տարեկան հասակում Տոկիոյում մահացավ աշխարհի ամենահարուստ մարդը համարվող կալվածքային առեւտրական Տայկիչիրո Մորին: ■

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային ծառայություն
«Ազգ» թերթի

Azg
armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւավորման եւ տառատեսակների հեղինակ ՊԱՎԵԼ ՂԱԼԱՔՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@